

Glasilo Kmetijskega kombinata Zalec »Hmeljar« izdaja centralni delavski svet. Ureja uredniški odbor: predsednik Kač Karel; člani: Jeriček Zlatko, Plaskan Vlado, Janše Jože in Janič Vinko. Urednica strokovne priloge dipl. inž. Kač Miljeva. — Odgovorni urednik inž. Vybihal Vili. — Uredništvo je na upravi KK Zalec. List izhaja mesečno. Rokopisov ne vračamo. — Tisk in klišeeji CP »Celjski tisk« Celje.

Sodobno kmetijstvo, naj si bo stisnjeno v okvir kmečkega posestva ali v kooperacijsko povezavo ali v okvir velikega družbenega posestva, zahteva neprimerno več znanja kot nekoč, ko je bila na prvem mestu predvsem marljivost. Tega osnovnega znanja pri-

manjkuje slehernemu kmečkemu mladincu in mladinki, ki namerava ostati na podeželju, vsakomur, ki namerava delati v kmetijstvu.

*Rep. sekr. za kmet. in gozd.:
inž. Janez Perovšek*

Dobro gospodarjenje - naša skupna naloga

Ko zaključujemo prvo polovico poslovnega leta, je čas, da preanaliziramo in kritično ocenimo rezultate gospodarjenja v prvem polletju. Res, da realizacije proizvodnje še ne moremo dokumentirati, ker pretežno nastopi šele v drugi polovici leta, lahko pa primerjamo druge, nič manj pomembne faktorje, ki vplivajo na skupni dohodek in poslovne stroške. Le-ti kažejo nič kaj vzpodbudno sliko, zlasti še, če upoštevamo določen izpad v proizvodnji, ki bo nujno nastal zaradi

izredno neugodnih vremenskih prilik spomladi. Predvsem je ogrožena proizvodnja osnovne krme in kot posledica tega celotna realizacija v živinoreji. Drug zaskrbljujoč pojav so ne-normalno visoko angažirana obratna sredstva, kar je posledica večih činiteljev: sorazmerno velike zaloge materiala, nepravočasno plačevanje dolgov, nepravočasno izstavljanje računov, veliko število kreditov kooperantom in zaostanki obračunov lastnih investicij. Visoki so stroški popravil, zlasti v me-

hanizaciji. V rastlinski proizvodnji pa stalno deževje terja dodatna vlaganja. Tudi osebni dohodki so zelo narastli. Razen tega se je podjetje v prvem polletju borilo z velikimi težavami pri najemanju obratnih kreditov v novih pogojih poslovanja. Te težave so tembolj občutne, ker se tudi letos podjetje ni moglo odreči investicijski potrošnji in je nanižalo večji del dohodka za lastna obratna sredstva. Investicije so sicer močno omejene — v glavnem se izvajajo že začeta dela, da

bi se s tem preprečila večja gospodarska škoda — vendar je v njih razporejen pretežni del ustvarjenega dohodka.

Razumljivo je, da se moramo ob takem položaju zamisliti, še posebno sedaj, ko je napovedana gospodarska reforma, ki bo prav gotovo bistveno spremenila pogoje gospodarjenja, vplivala na vse oblike potrošnje in spremenila odnose v delitvi dohodka.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Na pašo

Disciplinske zadeve

Disciplinska komisija pri upravi Kmetijskega kombinata Zalec je na zadnjem zasedanju odobraval tri težje disciplinske prekrške in sprejela naslednje odločitve:

1. V. M. iz obrata Petrovče, se kaznuje z zadnjim opominom pred izključitvijo iz delovne organizacije, ker je 7. 4. 1965 v skladišču na Ložnici odtujil 3 vreče koruze in jo prodal Angeli Faruk iz Ložnice pri Zalcu za liter jabolčnika. Nastalo škodo mora plačati.

2. T. F. zaposlen v obratu Mesnine, se kaznuje z odpustom iz delovne organizacije, ker je 12., 13. in 14. maja vsakokrat prišel na delo tako vinjen, da ni bil sposoben za delo. Dokončno odločitev o odpustu bo izdal CDS na prvi seji.

3. S. R. iz obrata »Mesnine« Celje je kaznovan z odstranitvijo s položaja vodja klanja telet in dan na razpolago za drugo delovno mesto, obenem pa kaznovan z javnim opominom pred izključitvijo iz delovne skupnosti Kmetijskega kombinata, ker je bil na delu nediscipliniran, grozil s fizičnim obračunavanjem, fizično napadal sodelavce in jih z neprimernimi izrazi žalil.

Objava gornjih disciplinskih zadev naj bo v opozorilo vsem kršiteljem discipline, kajti želimo, da bi se taki in podobni prestopki v našem podjetju ne dogajali.

K. K.

Živinorejska razstava

V sklopu prireditev Občinskega praznika Občinske skupščine Zalec od dne 4. 6. do 11. 6. 1965, bo dne 11. 6. 1965 v dopoldanskem času živinorejska razstava. Razstavljeno bo okrog 120 komadov plemenskih živali, od tega iz zasebnega sektorja 80 in iz lastne proizvodnje 40 komadov.

Naprosamo rejce, da odbrane živali za razstavo dobro pripravijo. Razstava živine bo imela v glavnem namen pokazati, kakšna naj bi bila odbira plemenskih živali in bo vzpodbuda za uspešno rejsko delo v naprej. Za boljše živali bodo razdeljene nagrade, plačan bo tudi dogon in stroški prevoza živine. Vztrajnim in zaslužnim rejcem bodo dana posebna priznanja.

Ker bo razstava zanimiva, priporočamo, da si jo ogledate.

Prva seja CDS v novem

CDS, obnovljen s polovico novih članov, se je sestel na prvo sejo 29. maja 1965. Člani delovne skupnosti podjetja in kooperante obveščamo na kratko o delu CDS na tej seji.

Bivši predsednik centralnega delavskega sveta tov. Vogrinc Franc, kateremu je potekla enoletna mandatna doba je po uvodnih besedah predlagal za novega predsednika tov. Dermol Ludvika, upravnika obrata Vrtinarstvo Celje, za njegovega namestnika pa tov. Pečolar Stefana, upravnika obrata Vrbje. Člani CDS so soglašali s predlogom in nato enoglasno izvolili oba predlagana za naslednjo dvoletno mandatno dobo.

Poročilo o delu prejšnjega UO o finančnem stanju po zaključnem računu za leto 1964 in o poslovnih uspehih v prvem četrtletju tega leta je podal bivši predsednik UO tov. Janič Vinko. Člani so z zanimanjem spremljali poročilo, ki je osvetlilo dogodke in uspehe celotnega podjetja v preteklem letu, seznanil pa jih je tudi s problemi, ki spremljajo podjetje v tem letu.

Po obravnavi poročila so člani potrdili predlagano razrešnico prejšnjemu UO in takoj nato sklepali o kandidatni listi za nov 15-članski UO. Potem, ko je bila z manjšimi spremembami sprejeta kandidatna lista, so se izvršile tajne volitve članov novega UO. Izvoljeni so bili naslednji:

Člani:

1. Bobovnik Kristijan, direktor obrata Hmezad Zalec
2. Čizej Milica, računovodkinja obrata »Mesnine« Celje
3. Herodež Karel, kmet, tehnik z obrata Trnava
4. Janič Vinko, upravnika obrata Petrovče
4. Korenjak ing. Tone, delovodja na obratu Braslovče
6. Kralj Vlado, vodja kooperacije na obratu Vrbje
7. Škoberne Niko, upravnika obrata Kmetijska strojna postaja Zalec
8. Rojnik Milenko, vodja farme Zalog — obrat »Mleko« Celje
9. Šabjan Jože, kmetijski tehnik z obrata Celje
10. Vogrinc Franc, upravnika obrata Prebold
11. Žužej Franc, upravnika obrata Vransko
12. Natek Norberd, kooperant z obrata Tabor
13. Rojnik Franc, kooperant z obrata Šempeter
14. Verdev Franc, kooperant z obrata Vojnik

Namestniki

1. Hrušovar Alojz, upravnika obrata »Mleko« Celje
2. Valenčič ing. Jože, delovodja z obrata Mirošan.
3. Strožer Ivan, vodja kooperacije z obrata Trnava
4. Lončarek Stane, delovodja z obrata Močnih krmil Vrbje
5. Marguč Ivan, kmetijski tehnik z obrata Vrbje
6. Pražnikar Ivan, kmetijski tehnik z obrata Vrbje
7. Hren Alojz, ekonom z obrata »Mesnine« Celje
8. Zupanek Janko, vodja strojnega obrata Petrovče
9. Korošec Marija, knjigovodkinja na upravi KK
10. Svet Edi, vodja lastne proizvodnje z obrata Tabor
11. Marinč Karel, kooperant z obrata Prebold
12. Majhen Ivan, kooperant z obrata Celje
13. Sredenšek Alojz, kooperant z obrata Vrbje
14. Kolšek Ivan, vodja strojnega parka iz obrata Polzela.
15. član UO pa je po predpisih glavni direktor tov. ing. Židar Milovan.

Nadalje je CDS sklenil, da delujejo še nadalje stalne komisije pri CDS kot pomožni organi, ki so zadolženi, da temeljito proučujejo posamezne probleme v podjetju. Že doslej se je pokazala koristnost teh komisij, saj so nekatere v marsičem pripomogle, da so se posamezni problemi temeljito proučevali in predlagale različne rešitve v razpravo in sklepanje samoupravnim organom. Pri CDS delujejo naslednje komisije:

7. Komisija za higiensko-tehnično varstvo delavcev

8. Komisija za požarno varnost in zaščito družbene imovine

9. Komisija za statut podjetja

10. Komisija za prehod na 42-urni delovni tednik

11. Komisija za vzgojo delavcev

12. Komisija za disciplinske zadeve.

Vsaka komisija ima svojega predsednika in tajnika. Predsedniki so člani CDS, tajniki pa resorni strokovni delavci. Vse komisije štejejo od 7 do 11 članov iz vrst delavcev in kmetijskih proizvajalcev.

Na tej seji je CDS obravnaval in dokončno sprejel še proizvodno finančni plan podjetja za leto 1965, ki je objavljen v posebnem članku. Ta najvažnejši akt podjetja se je obravnaval po posameznih poglavjih že na prejšnjih sejah, vendar ga ni bilo mogoče sprejeti prej, ker niso bile znane družbene obveznosti in pa zaradi sprememb, ki so nastale z novimi gospodarskimi ukrepi v prvih mesecih tega leta.

Na podlagi že sprejetih sklepov na prejšnjih sejah CDS, UO in predlogov strokovnih služb je CDS na predlog investicijske komisije ponovno obravnaval plan investicij za tekoče leto, plan uporabe sredstev sklada skupne porabe in plan obnove hmeljišč v jeseni 1965 in spomladi 1966.

Večina obratov se je pri izdelavi končnega predloga investicijskega plana za to leto z velikim razumevanjem odrekla

Za dan borca 4. julij iskrene čestitke vsem delavcem in kooperantom

1. Komisija za investicijsko izgradnjo in razvoj

2. Komisija za proučevanje organizacije in ekonomike podjetja

3. Komisija za trajno gospodarsko sodelovanje s kmetijskimi proizvajalci

4. Komisija za delitev čistega dohodka in osebne dohodka

5. Komisija za kadrovska vprašanja

6. Komisija za družbeni standard delavcev

celi vrsti prepotrebnih investicijskih vlaganj. Tem obratom gre vso priznanje, zlasti, ker so razumeli, da je tudi naše podjetje dolžno prispevati svoj delež k splošni stabilizaciji gospodarstva. Žal pa imamo obrate, ki se težko živijo v novo stanje in še vedno z neverjetno odmaknjenostjo postavljajo vprašanje, zakaj so se omejila investicijska sredstva, da celo se izraža sum, da je uprava kombinata sredstva uporabila za neznane namene itd. Čudi-

sestavu

mo se, ker imajo ti obrati po tri in več predstavnikov v CDS ter v posameznih komisijah, da le-ti ne znajo ali pa iz določenih razlogov nočejo jasno informirati svojih organov in delavcev o investicijski problematiki in stališčih CDS, čeprav so za takšna stališča glasovali. V prihodnje bomo morali takšne primere javno obravnavati.

Da bi investicijski plan izvajali v okviru zagotovljenih sredstev, je CDS sprejel naslednje tri pomembne sklepe:

1. Vse spremembe plana, ki so vezane na finančna sredstva in jih predlagajo razne strokovne službe, se morajo predložiti investicijski komisiji, ta pa je dolžna, da sprti predlaga

vse spremembe CDS v potrditev.

2. Vsa naročila novih osnovnih sredstev se smejo izvršiti samo pod pogojem, če so na razpolago finančna sredstva. To zahtevo mora zlasti upoštevati investicijska komisija, ki je dolžna obravnavati sleherni novo investicijsko nalogo, obenem pa tekoče spremljati investicijska vlaganja v tem letu.

3. Naročilo za nova osnovna sredstva lahko samo v nujnem primeru mimo investicijske komisije izda glavni direktor ali od njega pooblaščen oseba, vendar mora tudi to naročilo naknadno potrditi CDS.

Plan investicij in program uporabe lastnih skladov je v tem letu naslednji:

Skupna predračunska vrednost		1.849.907.000
Sredstva: zvezni krediti	515.846.000	
republiški krediti	196.142.000	
lokalna sredstva	197.000.000	
lastna sredstva	868.860.000	
ostali viri	72.059.000	1.849.907.000

Vodstva obratov so podrobno seznanjena o dokončnem investicijskem planu in je predvsem odgovornost vodilnih v obratih, da podrobneje seznanijo

vse delavce o letošnjih investicijskih naložbah.

CDS je nato dokončno sprejel tudi plan porabe sredstev sklada skupne porabe.

Skupna vrednost planirane porabe znaša		258.963.000
Sredstva: lastna sredstva sklada	211.638.000	
sredstva stan. skladov	47.325.000	258.963.000

Tudi o tem planu je bilo veliko razprave. Večji del sredstev gre za novogradnje in adaptacije stanovanj za sezonske in stalne delavce. Za te namene se bo porabilo 135.817.000 din, za otroško varstvo v podjetju 5.594.000 din, za posojila delavcem, ki gradijo lastne hiše 11.000.000 din, pomoč delavcem za dopuste in higiensko tehnično varstvo 10.000.000 din, ostala sredstva pa so v planu razporejena za vrsto drugih nalog, ki neposredno ali posredno vplivajo na družbeni standard, skratka na počutje delavcev v podjetju.

Nadalje je CDS obravnaval program obnove hmeljišč. Dinamika obnove 750 ha hmeljišč v družbeni proizvodnji se podaljša do leta 1970. Obnova bo tekla letno takole:

Leto obnove	Površina		Skupaj
	betonske žičnice	lesene žičnice	
1966	54	16	70
1967	45	20	65
1968	40	20	60
1969	45	25	70
1970	27	30	57

Razlika do 750 ha je v glavnem izvršena v preteklih dveh letih, vključno z obnovo letos spomladi.

Na kraju je CDS obravnaval še naslednje:

— potrdil je poslovnik o organizaciji in odkupu mleka od kmetijskih proizvajalcev na območju kombinata;

— potrdil je odkupne cene za gozdne sadeže in grozdničevje;

— sprejel in potrdil je začasni sklep o urejanju delovnih razmerij na temelju novega zakona o delovnih razmerjih, ki velja do vskladitve statuta podjetja in sprejetja pravilnika o delovnih razmerjih;

— sklenil je, da dokler ne bo izdan nov splošni akt o odgovornosti in dolžnostih delavcev na delu, se do nadaljnjega uporabljajo določila disciplinskega postopka, ki je veljal doslej v kmetijskem kombinatu;

— sklenil je, da se razpiše interni natečaj za izdelavo programa o prehodu na 42-urni

delovni tednik. Če z internim natečajem ne bo zagotovljena izdelava programa, se bo to delo poverilo enemu od obstoječih zavodov;

— sprejel je dopolnilo 9. člena pravilnika o hranilno kreditnem poslovanju. Dopolnilo se glasi: »podeljujejo se posojila kmetijskim proizvajalcem, ki trajno sodelujejo v kmetijski proizvodnji, vendar največ do višine 55 % od vseh zbranih hranilnih vlog v proizvodnem obratu. Pri tem je mišljeno povprečno stanje hranilnih vlog med letom. O dejanju posojil iz preostalih 5 % zbranih hranilnih vlog (dovoljeno je do 40 %) pa odloča UO podjetja na predlog posameznih obratov. Obresti od izdanih posojil iz naslova 5 % zbranih hranilnih vlog pripadajo obratu, ki je hranilne vloge zbral«;

— sklenil je, da se Kmetij-

ski kombinat Žalec vključi v članstvo poslovnega združenja za trgovino Celje in to z vso maloprodajno dejavnostjo obrata »Mesnine« in »Mleko«. Za predstavnika podjetja v tem združenju sta imenovana za obrat »Mesnine« tov. Struc Jože, upravnik obrata in za obrat »Mleko« tov. Hrušovar Lojze, upravnik obrata;

— sklene se, da se dopolni registracija članstva kombinata v Poslovnem združenju za proizvodnjo močnih krmil v Ljubljani. Kombinac je bil že doslej član tega združenja preko bivšega obrata »Seme«.

Na kraju so bili še sprejeti manj pomembni sklepi in zaključki, in zaželeno je bilo plodno delo v bodoče s pozivom, da vsi člani CDS omogočijo polno udeležbo na prihodnjih sejan.

Dobro gospodarjenje

(Nadaljevanje s 3. strani)

Dobro gospodarjenje postaja vse bolj naša skupna moralna in materialna obveza, vse bolj naš lastni interes, naša zadolžitev pred skupnostjo. Samoupravne organe podjetja in ekonomskih enot ter z njimi ves kolektiv čaka v prihodnje zahtevna naloga: povečati produktivnost dela ob relativnem zniževanju stroškov, proizvesti več kvalitetnega blaga za tržišče, zlasti za izvoz. Če nam bo to uspelo, lahko računamo, da se bomo enakopravno vključili v mednarodno delitev dela, da bo tudi naš realni osebni standard porasel. Te naloge gotovo ne bodo lahke, zlasti še, ker bodo novi gospodarski ukrepi povzročili večje premike v ceni energetskih virov, transporta in reprodukcijskega materiala, medtem ko vsaj notranje tržišče ne bo moglo takoj uveljaviti bistveno višjih cen živilskih artiklov. Tudi to dejstvo nas bo vedno bolj sililo v orientacijo proizvodnje za izvoz, kjer bo predvidena devizna reforma omogočila ugodnejšo akumulacijo pri prodaji našega blaga na tujem trgu. Upošteva vse to moramo temeljito razmisliti o ukrepih, ki jih bomo podvzeli, da bomo kos težavam, ki so nastale in ki jih bo gospodarska reforma, če jo bomo dočakali neprivravljeni, še povečala. V tej smeri so samoupravni organi podjetja že zavzeli določene sklepe, ki jih moramo dobro proučiti, dosledno upoštevati in izvajati. Vsa prizadevanja kolektiva morajo biti usmerjena navznoter, k odkrivanju notranjih rezerv,

odpravljanju slabosti, boljši organizaciji dela in čim večjemu ter cenejšemu obsegu proizvodnje. Opuščati moramo nerentabilno in ekstenzivno izkoriščanje proizvodnih kapacitet in čim hitreje zatreti razna nagnjenja po neodvisnosti uvoza in izvoza. Posluževati se moramo čimbolj izdatno vseh dosežkov sodobne tehnike in v praksi uvajati specializacijo in selektivnost proizvodnje. Kar najbolj moramo angažirati naše strokovne sodelavce, da bi proizvodni proces organizirali na gospodarsko-znanstvenih metodah. Da bi zagotovili polno izkoriščenost naših predelovalnih kapacitet, bo treba iskati poti in oblike za pritegnitev v poslovno tehnično sodelovanje tudi kolektive sosednjih kmetijskih organizacij v oblikah, kjer bodo zagotovljeni medsebojni ekonomski interesi. Ponočno bo treba proučiti smotnost obstoječe notranje organizacije skupnih služb podjetja in čim prej organizirati kar najbolj funkcionalen način evidence in administracije.

Zelo važno bo v novih pogojih gospodarjenja izločiti ves balast, ki se je v preteklih letih nakopičil v delovnih sredstvih in objektih, ki danes samo bremenijo proizvodnjo.

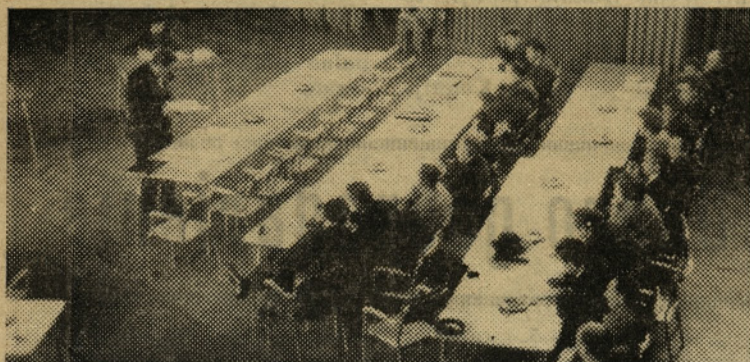
Uspehi bodo doseženi le, če bo naša celotna delovna skupnost dobobra seznanjena z vso problematiko gospodarjenja in se kot eden zavzemala za izboljševanje proizvodnih nalog ter tako dala vsemu samoupravnemu mehanizmu pravo vsebino in obliko.

Janič Vinko

Splošen oris planskih nalog za leto 1965

19 proizvodnih in predelovalnih obratov skrbi za celokupno kmetijsko proizvodnjo in predelavo v kombinatu. Vsak na svojem področju in delokrogu ustvarja svoje planske naloge in s tem uresničuje s programom in planom začetne naloge kombinata kot celote.

Osnovna koncepcija plana za leto 1965 je zasnovana na težnji, da se ob večji in cenejši celokupni kmetijski proizvodnji realizirajo kmetijski proizvodi, namenjeni tujem in domačemu tržišču in da zagotove surovine za predelovalne obrate podjetja. Zato mora biti proizvodnja takšna, da daje maksimalne rezultate z ekonomičnim koriščenjem vseh razpoložljivih in eventualno novo osnovanih in pridobljenih proizvodnih kapacitet, držec se pri tem principu visoke in rentabilne proizvodnje. Cilj letošnjega plana je zapiranje kroga procesa proizvodnje in predelave ter maksimalna finalizacija proizvodov, namenjenih tržišču.

Tov. Jeriček Zlatko tolmači plan za leto 1965

Predno preidemo na same osnove planskih nalog za leto 1965, je potrebno omeniti, da je prišlo po formiranju kombinata v začetku leta 1964 v podjetje vsako od integriranih kmetijskih organizacij in ostalih predelovalnih podjetij s svojim načinom dela, planiranja in evidence. Zato je bila prva in najvažnejša naloga novoustanovljenega podjetja, da za celokupno poslovanje ustvari enoten način dela, planiranja in evidence, ki najbolj odgovarja kombinatu. Enotnost v načinu poslovanja je bil imperativ za nadaljnje uspešno poslovanje tako velikega podjetja.

Vidno vlogo v poslovanju kombinata je odigral plansko-analitski oddelek, ki je šel najdalje v izvajanju enotnega načina planiranja in analiziranja vsakega obrata, ekonomske ali računске enote s ciljem, da mora podjetje v celoti, po posameznih panogah ter ostalih dejavnostih in po organizacijskih enotah poslovati rentabilno. Dejstvo je, da je plan eden od najvažnejših instrumentov v upravljanju in vodenju podjetja in najefikasnije sredstvo za uspešno vodenje poslovne politike kombinata. S planom se v prvi vrsti zagotovi kontrola stroškov in kontrola ekonomičnosti poslovanja. Od teh podatkov pa pridemo na osnovi planskih kalkulacij, ki so sestavni del proizvodno-finančnega plana. Nadalje je planiranje tisti činitelj, ki nam pomaga pri naporih za povečanje produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja in na čigar osnovi vršimo kontrolo nad delitvijo ustvarjenega dohodka. Zato morajo biti s problematiko planiranja in planskimi nalogami seznanjeni vsi delavci podjetja, strokovnjaki in vodilno osebje, ker se samo tako lahko zagotovi uspešno izvrševanje realno postavljenih planskih nalog.

Proizvodno finančni načrt za leto 1965 je izdelan za vsak posamezni obrat in njegove obračunske enote ter za podjetje kot celoto. Plan je razdeljen v dva dela, in sicer:

- 1) fizični (obseg proizvodnje),
- 2) finančni (do delitve čistega dohodka).

V tej številki bomo obdelali samo osnovne pokazatelje plana za leto 1965 za podjetje kot celoto, v naslednjih številkah pa tudi za posamezne obrate.

Proizvodni plan (fizični del)

V lastni kmetijski proizvodnji podjetja se predvideva povečanje celokupne kmetijske proizvodnje za 22% napram realizaciji v letu 1964. Od tega se poveča proizvodnja:

I.* — na račun povečanja kapacitet za 14,1 %
 II.* — na račun povečanja proizvodnje po enoti kapacitete za 8,5 %

Po posameznih panogah lastne proizvodnje se predvideva naslednje povečanje proizvodnje (v indeksu 1964 : 1965):

	I.*	II.*
— hmeljarstvo	120,2	105,1
— ostala rastlinska proizvodnja	117,1	108,0
— sadjarstvo	124,7	113,1
— živinoreja	151,2	114,4

Tržnost lastne kmetijske proizvodnje se poveča napram realizaciji v letu 1964 za 20,4%, od tega:

— hmeljarstvo	20 %
— ostala rastlinska proizvodnja	10 %
— sadjarstvo	13 %
— živinoreja	23 %

V kooperacijski proizvodnji z zasebnimi proizvajalci pridelujemo hmelj, krompir, pitano govedo, mesnate prašiče, piščance in mleko. Napram realizaciji v letu 1964 se bo povečala tržnost kooperacijske in pogodbene proizvodnje za 3,3%, od tega samo povečanje tržnosti v pitanih govedih za 93,6% in mesnatih prašičih za 65,3%. Zmanjša se proizvodnja hmelja v kooperaciji zaradi zmanjšanja površin hmelja, ki so bile arondirane, odkupljene ali kako drugače pridobljene za lastno proizvodnjo.

Prosti odkup kmetijskih pridelkov od zasebnih proizvajalcev se zaradi vse večjega angažiranja kombinata v zasebni proizvodnji zmanjša za 24,8% napram realizaciji v letu 1964.

V celokupni tržni proizvodnji kmetijskih pridelkov, ki se bodo predvidoma proizvedli na našem področju v lastni, kooperacijski in neorganizirani proizvodnji, je udeležba proizvajalcev naslednja:

1. lastna kmetijska proizvodnja	39,2 %
2. kooperacijska proizvodnja	34,1 %
3. neorganizirana proizvodnja	6,7 %

Za preskrbo potrošnih središč, predvsem mesta Celja in industrijskih središč na področju bivšega celjskega okraja, predvidevamo, da bomo v letošnjem letu dali na trg naslednje kmetijske pridelke in proizvode (direktno ali indirektno preko predelovalnih obratov):

Vrsta pridelka	Merska enota	Lastna proizvodnja	Kooperacija	Prosti odkup	Vsega skupaj
žitarice	ton	900	16	225	1.141
krompir	ton	1.249	429	20	1.698
razne vrtnine	ton	435	—	4	839
sadje	ton	278	—	412	690
gozdni sadeži	ton	—	—	91	91
teleta	ton	—	—	132	132
pitano govedo	ton	550	876	—	1.426
ostalo govedo	ton	109	—	380	489
govedo skupaj	ton	659	876	312	2.047
prašiči skupaj	ton	—	218	2	220
konji	ton	—	—	44	44
piščanci	ton	—	205	—	205
mleko	ton	2.518	364	—	2.882

Del zgoraj navedenih pridelkov oz. proizvodov izvozi kmetijski kombinat na tuja tržišča kot pitano govedo itd.

Izvoz kmetijskih pridelkov predstavlja za podjetje 66,6% količino vseh proizvedenih tržnih viškov v lastni in kooperacijski proizvodnji v letu 1965. Izvažamo hmelj, goveje meso in gozdne sadeže.

V obratu »Mesnine« se poveča v letu 1965 dejavnost za 44% napram realizaciji v letu 1964. Od tega se poveča zakol živine za 61%, predelava mesa za 10% in izvoz mesa za 63%. Lastna in kooperacijska proizvodnja kombinata pokriva 37% potreb obrata »Mesnine« po živini (govedo, prašiči in perutnina).

Obrat »Mleko« predvideva povečanje predelave za 31,4% napram realizaciji v letu 1964. Odkup mleka se poveča za 25%, konzumacija mleka pa za 40%. Kombinatski pokriva 76% obrata »Mleko«, od tega samo iz lastne proizvodnje 66,5%.

Obrat »Močna krmila« poveča proizvodnjo močnih krmil za 141% napram realizaciji v letu 1964. Za lastno in kooperacijsko proizvodnjo bomo potrebovali 80% proizvedenih močnih krmil.

ORGANIZACIJA IN TEHNOLOGIJA PROIZVODNJE MLEKA NA NAŠIH MLEČNIH FARMAH

Hitro naraščajoča potrošnja svežega mleka in pomanjkanje mlečnih proizvodov na trgu sta zahtevala od kmetijskih organizacij na celjskem področju perspektivnejšo rešitev vprašanja proizvodnje in oskrbe mleka za potrošna središča. Sicer organizirana proizvodnja mleka v družbenem sektorju ni več krila potreb, še manj pa je bil siguren odkup mleka od privatnih proizvajalcev, ki je preveč odvisen od pridelkov osnovne krme in premočno niha v obdobjih leta. Ta ugotovitev je narekovala kmetijskim organizacijam, da lahko rešijo takšen problem oskrbe z mlekom in mlečnimi proizvodi le z gradnjo velikih specializiranih mlečnih farm. Dograditev nove moderne mlekarne v Celju je priložila nov zahtevek, da se pohiti k rešitvi garantirane proizvodnje mleka.

Toda pot do gradnje mlečnih farm ni bila tako kratka in lahka, kakor je to potreba narekovala in odločitev kazala. Ne samo, da ni bilo izkušenj z velikimi farmami in da so se tolkli razni sistemi objektov, področna kmetijska gospodarstva niso še razpolagala z dovolj velikimi proizvodnimi površinami. In ne nazadnje: za programiranje farme je bilo potrebno zagotoviti izdatna finančna sredstva.

Tako segajo začetki sedanjih farm v Zalogu in Podlogu še v dobo pred združitvijo kmetijskih organizacij v celjski in žalski občini v Kmetijski kombinat Žalec. Takratni kmetijski gospodarstvi v Sempetru in Arji vasi sta zaradi obetajoče arondacije večjih proizvodnih površin v Zalogu in Podlogu imeli najustreznejše pogoje za lokacijo novih mlečnih farm. Po takratni modi in kreditnih pogojih sta gospodarstvi šli v gradnjo odprtih hlevov, ki pa so kaj kmalu pokazali vrsto pomanjkljivosti v organizaciji in tehnologiji proizvodnje mleka. Z menjavo »vetra« glede sistema objektov in z združitvijo kmetijskih organizacij v žalski in celjski občini, je Kmetijski kombinat Žalec leta 1962 pripravil načrte za novi sodobni farmi v Zalogu in Podlogu s kapaciteto po 400 stojišč. Še isto leto v jeseni so buldozerji planirali teren za temelje novih farm. Danes sta farmi zgrajeni in dnevno proizvajata 6500 do 7500 litrov mleka.

V naslednjih številkah Hmeljarja bomo obravnavali organizacijo in tehnologijo proizvodnje mleka na farmah, tokrat pa se seznanimo s farmami bolj z gradbeno-tehnične strani. Številni problemi bodo lažje ra-

NAŠI OBRATI

»MLEKO« CELJE

zumljivi, če bomo poznali lokacijo, objekte, ureditev itd. farm.

Začnimo s farmo v Podlogu. Kakor že omenjeno, stoji farma v Podlogu pri Sempetru sredi podloških, pred regulacijo Ložnice, zamočvirjenih travnikov. Na mehkem, še mokrem terenu, je bila gradnja objektov izredno težavna. Preko 10.000 m³ gramoza, navoženega iz Savinje, leži pod temelji hlevov, silosov in gnojlišča. Na tako utrjeni podlagi so zgrajeni 4 proizvodni hlevi s po 100 stojišči, izmolzišče in senik.

Skica nam kaže razpored hlevov z dvoriščem, ki ga z južne strani popolnoma zapira 92 m dolgi senik. Severna stran je samo delno zaščitena z adaptiranim bivšim odprtim hlevom v skladišče in izmolziščem. Obsežno betonsko dvorišče je izkoriščeno z vgraditvijo koristnih silosov: 2 po 1000 m³ in 3 po 700 m³. Farma razpolaga tako z zadostno prostornino silosov in površino za vskladiščenje suhe krme v seniku. V naših proizvodnih prilikah je tehnologija prehrane živine bazirana na voluminozni krmi, za-

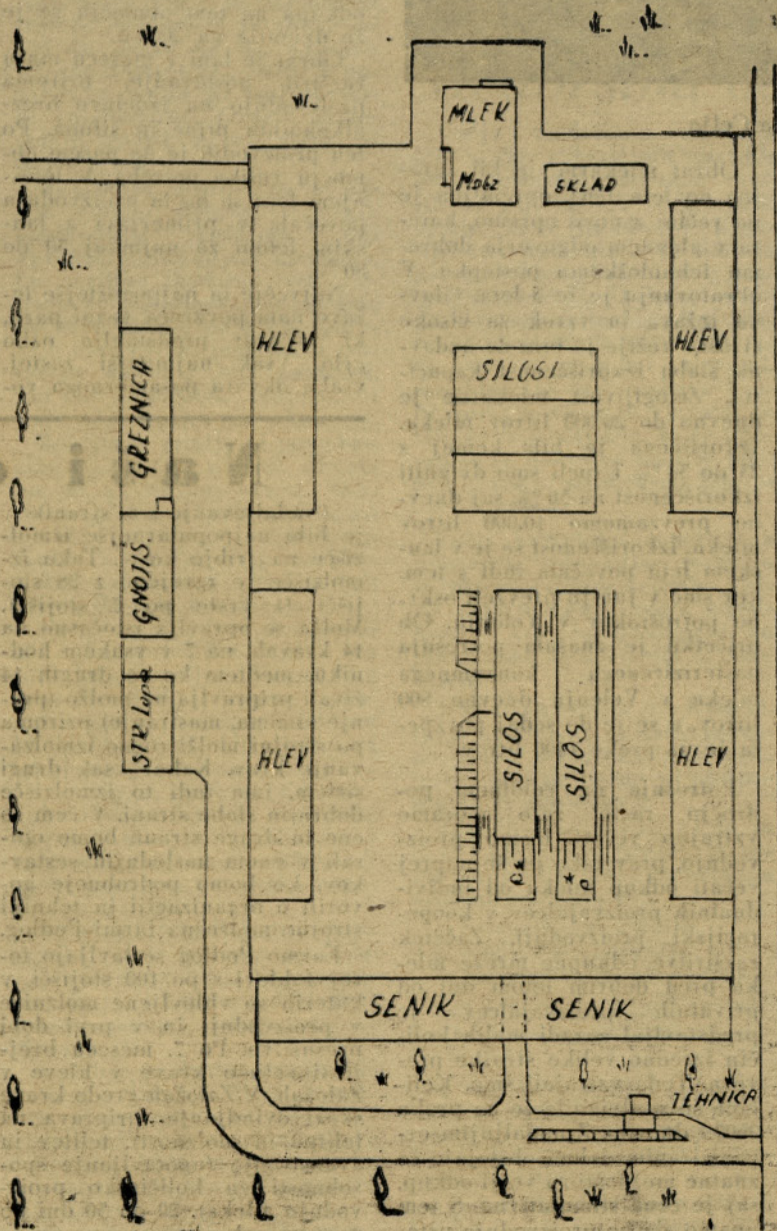
to so omenjene velike kapacitete silosov in senika za 400 glavsko čredo potrebne.

Hlevi so grajeni po do tedaj najodobnejših principih: Lahka konstrukcija z zahtevano prostornino zraka na glavo in veliko svetlobno površino omogoča ugodne klimatske in zohigijske pogoje za živali. Vлага jeseni in pozimi ne prekorači dovoljene višine, medtem ko je temperatura tako poleti (do 25°C) kakor pozimi (iznad 11°C) izredno ugodna za počutje živali. Od spomladi do prvega mraza v jeseni so dvoriščna okna brez okvirjev, pozimi pa dobro deluje stropna in okenska ventilacija.

Stojišča so kratka, 1,60 m. Za njimi je vgrajen kanal za odpadke, v katerem je predvidena montaža transporterja za mehanizirani odvoz gnoja iz hlevov. Naveze so čvrsti jarmi s skupinskim odpiranjem in zapiranjem cele četrti hleva. Ta sistem naveze je bil osvojen zaradi omenjenega gibanja živali naprej in nazaj, kar bi naj pri ustrezno kratkem stojišču pogojevalo čim večjo čistoto kray. Pri taki kombinaciji naveze in stojišča bi živali v glavnem blatile neposredno v odpadni kanal. V bistvu je ta namen dosežen. Vendar pa je pri tem premalo upoštevan težki farmerski tip sivorjave krave. Očividno je, da se dolge živali z močnimi vratovi, takih je v čredi na farmi mnogo, ne počutijo ugodno. Čim pa molznica nima sproščene počitka, gre nedvomno na škodo proizvodnje. Medtem pa je ta sistem naveze in kratkega stojišča primeren za krave črno-bele (vzhodno frizijske) pasme, ki so v povprečju krajše in imajo tanjše vratove sivorjavih. Občutek dobimo, da je ta rešitev naveze in stojišča za črno-bele krave dobra. Ker pa je po programu določeno, da bodo na farmi Podlog le črno-bele živali iz lastnega remonta in iz nakupa najkasneje v 3 letih, bi bilo neekonomično za to kratko obdobje menjati naveze za sivorjave krave.

Zanimiv pa bo poskus, koliko res vpliva omenjena kombinacija naveze in stojišča na proizvodnjo nadpovprečno dolgih in konstrukcijsko močnih krav. V ta namen je odbranih 14 živali (2 skupini po 7), ki bodo izmenično v teh navezah in prostu na verigah. Kontrola molznosti nam bo povedala, koliko je naš dvom upravičen. Rezultate bomo objavili.

Izredno važno za tako število krav je izmolzišče. Razumljivo je, da je pri takem številu krav ekonomično in tehnično izvedljiva samo strojna molža. Sistemi izmolzišče se zelo hitro menjavajo. Pred nekaj leti, ko smo gradili ta objekt v Podlogu,

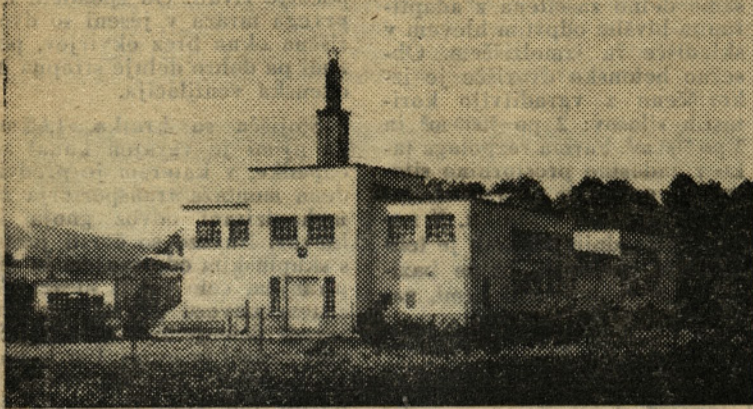
Farma Podlog

(Nadaljevanje na 6. strani)

Dejavnost, naloge in težave

Proizvesti, predelati (dodelati), z brezhibno distribucijo zadovoljiti potrebo potrošnje po mleku in mlečnih proizvodih na celjskem področju — to je naloga obrata «Mleko».

V svojo dejavnost vključuje od 1. I. 1965 tudi proizvodni farmi krav mekaric na Zalogu in Podlogu, ter tako laže vsklajuje proizvodnjo s potrebami potrošnje. Naloga in obveza ni lahka in je odgovorna, kar postavlja pred 150 članski ko-

Mlekarna Celje

ektiv zaostren čut za odgovornost, veliko mero posluha za prilaganje potrošnji, saj je potrošnja mleka vedno premošna proizvodnja. Proizvodnja je v poletnem času največja, v zimskem nekoliko manjša, dočim je potrošnja obratna: pozimi je večja, poleti pa nekoliko manjša.

To je specifična dejavnost in pridobitni proces, ki se odvija na živih proizvodnih sredstvih, katera zahtevajo oskrbo sleherni dan in ne poznajo dneva predaha. Poleg tega zahteva ta dejavnost ustaljene ljudi s čim boljšo strokovno usposobljenostjo in ljubeznijo do tega dela, saj se delovni proces odvija vsak dan v deljenem delovnem času. Prične se v zgodnjih jutranjih in zaključuje v večernih urah.

Objekti na farmah so v glavnem zgrajeni za nemoten proces razen nekaterih manjših dopolnitev. Stremeti moramo, da čimprej v celoti izkoristimo kapacitete stojišč, povečamo proizvodnjo po kravi in tako zmanjšamo stalne stroške po litru proizvedenega mleka.

Mleko proizvedeno v lastni proizvodnji in odkupljeno drugje, mora priti čimprej v obrat mlekarne, kjer je podvrženo pasterezaciji in se v nadaljnjem postopku pripravlja za konzum ali predela v druge proizvode. Saj je znano, da je mleko živilski artikel, ki je najbolj hitro pokvarljiv. Zato se odgovornost za kvaliteto prične že v sami proizvodnji. Odvisna je od nastambe molzne živine v hlevih,

oskrbe, molže, ravnanja z mlekom do odvzema, transporta do mlekarne in postopka v sami mlekarji. Prav je, da se vsi, ki kakorkoli sodelujejo v tem procesu, zavedajo te velike odgovornosti.

Obrat mlekarne je bil zgrajen do leta 1962, opremljen je po večini z novo opremo, katera v glavnem odgovorja dobremu tehnološkemu postopku. V obratovanju je že 3 leta. Glavna težava in vzrok za visoke stroške režije je bila do nedavna slaba izkoriščenost kapacitet. Zmogljivost mlekarne je dnevno do 20.000 litrov mleka. Izkoriščena je bila komaj s 25 do 30 %. Uspeli smo dvigniti izkoriščenost na 50 %, saj dnevno prevzamemo 10.000 litrov mleka. Izkoriščenost se je v lanskem letu povečala tudi s tem, ker smo v juniju prevzeli oskrbo potrošnikov v Velenju. Ob pričetku je znašala potrošnja pastereziranega konzumnega mleka v Velenju dnevno 800 litrov, a se je do sedaj povzpela že na preko 1400 litrov.

Potrošnja na celotnem področju raste, zato moramo vztrajno večati lastno proizvodnjo, prav tako pa še naprej večati odkup mleka od individualnih proizvajalcev v kooperacijski proizvodnji. Začetek razširitve odkupne mreže mleka pred dobrim letom dni od privatnih proizvajalcev je predstavljal zaradi malih količin izredno velike stroške prevoza. Toda vztrajali smo. Količine so se dvignile že na preko 2600 l dnevno. Z nadaljnjim organiziranim delom obstojajo še znatne možnosti za večji odkup, saj je cena stimulatívna. S tem upamo, da bo proizvodnja ustaljena prav zaradi bolj konstantnih tržnih količin.

Porast odkupa mleka od privatnih proizvajalcev ilustrira navedeni podatek:

Odkupljeno po letih	
1961	17.015 litrov
1962	17.412 litrov
1963	93.524 litrov
1964	242.326 litrov
do 31. 5. 1965	213.093 litrov

Da bi lažje vskladili sezonsko nihanje potrošnje, smo lani od KZ Mozirje s 1. julijem prevzeli stanski predelovalni obrat v Bočni pri Gornjem gradu. Ta obrat nam služi kot izravnalni za mesece, ko primanjkuje mleka za konzum. Takrat ga dovažamo iz Bočne v Celje, drugače pa se tam mleko predeluje v sir. Dnevna količina odkupa na tem območju se je že dvignila na 2000 l.

Obrat je lani v mesecu maju razširil poslovanje, oziroma proizvodnjo na izdelavo brezalkoholnih pijač in sifona. Po teh proizvodih je na našem območju velika potreba. V letošnjem letu se bo ta proizvodnja povečala v primerjavi z lanskim letom za najmanj 50 do 80 %.

Največje in najpogostejše težave nam povzročata vozniki, ki večkrat predstavljata ozko grlo. Vsak najmanjši zastoj, vsaka okvara posameznega vo-

zila dela težave pri pravočasnem razvozu konzumnega mleka in pri dovozu v mlekarjo, ker se mora ves transport odvijati v določenem času.

2. Prodaja

Preko 2/3 konzumnega mleka in izdelkov gre v prodajo s pomočjo trgovske mreže, ostali del pa prodajamo v lastnih štirih prodajalnah v samem Celju. Vsak dan ga dostavljamo 82 odjemalcem (kupcem), kar zahteva precej časa in prevoznih sredstev. To so vsakodnevni odjemalci poleg tega pa je še za izdelke veliko občasnih kupcev. Vršimo tudi dostavo brezalkoholnih pijač kupcem (gostinskimi podjetji). Teh odjemalcev je preko 150. Iz tega je razvidno, da je ravno vozniki park v obratu odločilna arterija za dobro vsakodnevno dejavnost.

Prodajna mreža za mlečne izdelke je dovolj razvita in gosta, tako da je ne bo treba širiti na obstoječih področjih. Nujno pa je, da bo obrat obstoječe klasične prodajalne preurejal in tudi odpiral nove v stilu mlečnih restavracij. Ker nam dosedanje izkušnje, ki jih imamo, ob obstoječi restavraciji, kažejo, da se potrošniki radi poslužujejo specializirane prodajalne. V njej lahko nudimo tudi mlečne jedi.

Nesporno je, da bo potrošnja mleka in izdelkov v prihodnje naraščala. Naša obveza pa je vse večja — zadovoljiti to potrebo z res kvalitetno neoporečnimi izdelki.

Naši obrati

(Nadaljevanje s 6. strani)
je bilo najpopularnejše izmolzišče na »ribjo kost«. Tako izmolzišče je zgrajeno z 28 stojišči (4 vrste po 7 stojišč). Molža se opravlja istočasno na 14 kravah, na 7 v vsakem hodniku, medtem ko se drugih 14 živali pripravljata na molžo (pranje vimena, masiranje) oziroma po strojni molži ročno izmolzovanje krav. Kakor vsak drugi sistem, ima tudi to izmolzišče dobre in slabe strani. V čem so ene in druge strani, bomo opisali v enem naslednjih sestavkov, ko bomo podrobneje govorili o organizaciji in tehniki strojne molže na farmi Podlog.

Farmo Podlog sestavljajo torej 4 hlevi s po 100 stojišči, v katerih so vhlavljenе molznice v proizvodnji in v prvi dobi presušitve. Po 7. mesecu brejnosti selimo krave v hleve v Založah. V Založah gredo krave skozi ovimljanje (priprava na telitev in molznost), telitev in avansiranje (ugotavljanje sposobnosti za količinsko proizvodnjo mleka). 20 do 30 dni po porodu se krava ponovno vrača na farmo, kjer ostane v proizvodnji do presušitve. Hlevi v

Založah, ki jim pravimo tudi porodnišnica, so tako sestavni del farme Podlog.

Z ožjo specializacijo farm pripadajo z letošnjim letom k farmi samo površine čredinskih pašnikov v Podlogu in Založah. Za proizvodnjo ostale voluminozne krme je zadolžen področni kmetijski obrat. Zahodno, vzhodno in severno od farme je že urejenih blizu 80 ha pašnikov, medtem ko je nadaljnjih 40 ha pod agrotehničnimi in hidrotehničnimi ukrepi. Z dokončno ureditvijo in kultiviranjem tal (še pred nekaj leti so bile površine zamočvirjene) se bo farma lahko čvrsteje naslonila na lastne površine, posebno v pašni sezoni. K porodnišnici v Založah je priključeni samo 15 ha pašnikov, ki pa zaradi visoke intenzivnosti v celoti zadoščajo potrebam.

Farma Podlog vzreja teleta v Založah samo od 2 do 3 mesecev starosti. Bikci in izločene telice gredo v pitališča, odbrane telice za plemo pa prevzame obrat Braslovče, ki na Zovneku urejuje vzrejo plemenskega blaga. Sele breje telice se vračajo nazaj na farmo.

Strokovni pogovori in nasveti

Nasveti hmeljarjem

V mesecu juniju hmeljna rastlina ne potrebuje več toliko ročne nege, kot jo je vse tri mesece nazaj. Srečno smo jo kljub pomanjkanju lepega vremena pravočasno spravili na vodilno žico in ji nudili najboljše pogoje za dobro uspevanje. Koliko je zraven prispevalo še vreme in koliko še bo, se bo pokazalo prav kmalu. Vremenski pogoji so bili do sedaj, ko to pišemo, vse prej kot dobri. Do konca meseca junija se lahko zgodi še marsikaj.

Brez ozira na to, kaj bo napravilo vreme v juniju, pa nas v juliju čaka še mnogo dela. O varstvu pred boleznimi in škodljivci o sredstvih in načinih berite v drugem sestavku.

Odvijanje vrhov traja vse dotlej, ko rastline niso na vrhu žičnice. Vsak odklon vrha od opore povzroči: zastoj v rasti, prekomerno rast spodnjih zalistnikov, tvorbo »košev« — vse pa vpliva na slab pridelek. Zato moramo take vrhove sprosti s pomočjo lestve navijati nazaj na oporo.

Popravljanje potrgane žice za vodila ali v nasadih s hmeljevskimi postavljanje podrtih hmeljev je zelo težko in zamudno, vendar nujno opravilo. Če je do tega prišlo zaradi neurja ali slabe opore, moramo vso razpoložljivo delovno silo vključiti v postavitve hmeljev in obežanje hmeljnih rastlin. Pri tem hmeljevko priostrimo, žico pa podaljšamo in obesimo z novim kaveljčkom na staro mesto.

Cestokrat so nevihte združene s točo. Če pada toča zgodaj, ko hmelj še ne cvete, je škoda manjša in se da s hitrim ukrepanjem še marsikaj popraviti. Obvezno je dodatno gnojenje z lahkotopnimi dušičnimi gnojili (čilski soliter). Če so glavni vršički odbiti (ko je hmelj še nizek), vzgojimo iz vrhnih zalistnikov nov vrh, spodnje, to je do višine 1,8 m pa večkrat odstranjujemo, ker se zaradi tega tudi močnejše razvijajo.

Stalna kontrola in popravo odtrganih sider je zlasti v starih žičnicah in po dežju, še bolj pa po nevihti, nujna. Pravočasno popravo okvar čestokrat prepreči rušenje žičnic, kar nam da mnogo dodatnega dela ter občutno zmanjša pridelek in kvaliteto hmelja. V ta namen ustvarimo posebno ekipo, ki skrbi za stalne ob-

hode okrog žičnic in sproti odstranjuje okvare.

Podrte žičnice moramo brezpogojno dvigniti, kako pa to opravimo, lahko preberemo v »Hmeljarju« št. 5, letnik 1962.

Gnojenje hmelja v tem času sestoji samo še iz dognojevanja z lahkotopnimi dušičnimi gnojili. V mesecu juliju gnojimo hmelju od 15. do 25., odvisno od obroka, ki smo ga dodali v juniju (5 do 4 tedne po prejšnjem obroku) in od časa, ki ga predvidimo za obiranje (pozno obiranje — kasnejše dognojevanje). Nekateri hmeljarji dognojujejo celo še v mesecu avgustu s čilskim solitrom. Količina, ki jo damo, je odvisna od izgleda rastline in se giblje od 150 do 250 kg na ha. Trosimo strojno z dozatorji, v starih nasadih pa ročno po vsej površini enakomerno. Drugih mineralnih gnojil v tem času ne dajemo več.

Rahljanje zemlje in osipanje vršimo strojno, v ozkih medvrstnih razdaljah tudi prežno. Z osipanjem končamo, ko rastline dosežejo vrh žičnice, če pa hmelj ne doraste do vrha opore, pa ko se pojavijo prvi cvetni popki. Pri osipanju moramo biti natančni, ker je kvaliteto osut hmelj tudi lažje kvaliteto odoravati.

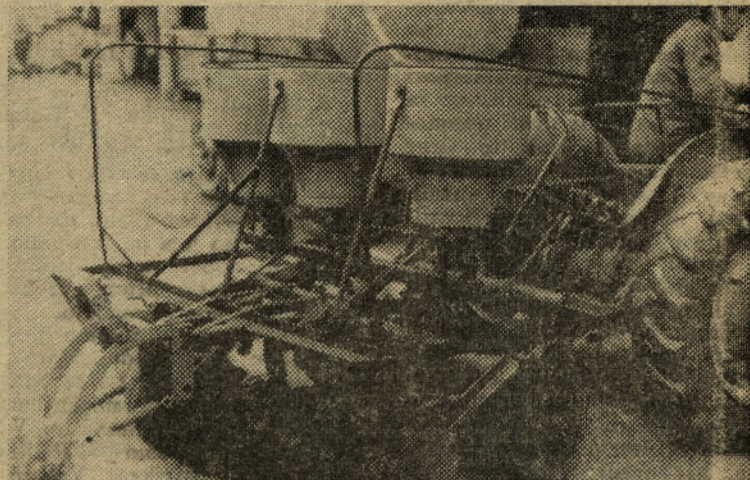
Rahljanje zemlje je potrebno zlasti po večjih nalivih, obvezno pa po dognojevanju. Rahljamo plitvo, včasih tudi samo z brano zemljo premešamo. Kultiviranje je priporočljivo tudi v primerih, če smo morali hmelj škropiti v mokrem.

Namakanje v času, ko nastopi suša, odločilno vpliva na pridelek hmelja. Namakamo povsod tam, kjer imamo namakalni agregat in dovolj vode v bližini hmeljišč. Hmeljišča na lahki zemlji moramo zalivati zelo zgodaj in večkrat. Ob vsakokratnem zalivanju naj pade okrog 20 mm vode. Zalivamo z razpršilci nad streho žičnic ali samo polivamo po zemlji neposredno iz cevi.

Prvoletni nasadi potrebujejo posebno nego, kot smo pisali že v prejšnji številki. Ne pozabimo, da jih moramo tudi dognojevati, osipati, okopavati in škropiti.

V juliju pričnemo misliti tudi že na obiranje. Zlasti je pri četi z izgradnjo večjih investicij (sušilnica, obiralni stroji, hmeljski koši in slično), na drobnarije pa vas bomo opozorili drugič.

Ing. Milan Dolinar

Kombinirana krožna brana

Medvrstna obdelava hmelja

Večja medvrstna razdalja (240 × 150) v hmeljnih nasadih nam omogoča uporabo več jih in uspešnejših traktorskih priključkov. Na obratih Kmetijskega kombinata je bil že pereč problem, kako hmelj pravočasno obsuti. Dosedaj so v praksi poznali le navaden enobrazdni plug in kultivator kombiniran s plužnimi glavami. Kombinacija traktorskega kultivatorja s plužnimi glavami je bila prva izboljšava, ki se uporablja še danes za manjše parcele z dobro strukturo zemlje brez kamenja.

Večji kompleksi hmeljišč s primerno medvrstno razdaljo narekujejo danes uporabo večjih priključkov z večjo storilnostjo, kar je predpogoj za pravočasno izvedbo del v hmeljiščih.

Strokovna služba pri Kmetijskem kombinatu je našla uspešno rešitev. Preusmerila je traktorske krožne brane za osipanje in dognojevanje.

Tako krožna brana, ki so jo doslej obrati uporabljali le nekaj dni v letu, sedaj preurejena uspešno opravlja še:

1. prisipavanje hmelja,
2. medvrstno obdelavo,
3. dognojevanje na široko.

Tako z enim priključkom lahko sočasno opravljamo tri delovne faze.

S pravilno uporabo krožne brane v hmeljiščih lahko uspešno zatiramo plevel in sočasno hmelj tudi dovolj visoko in pravočasno prisujemo.

Uporaba krožne brane v hmeljiščih naj bi bila občasna. Pr-

vič naj bi krožno brano v hmeljišču uporabljali, ko je hmelj visok 1 do 1,5 m — tedaj hmelj narahlo prisujemo; drugič, ko doseže višino 2 do 2,5 m in tretjič, ko je 4 m visok. S takšnim načinom obdelave bi uspeli sproti uničevati plevel v hmeljiščih in bi lahko popolnoma izključili uporabo herbicidov.

Takšna obdelava je posebno uspešna v hmeljiščih, ki smo jih strojno obirali. V takih nasadih prevozi strukturo zemlje zelo pokvarijo, kar onemogoča primerno osipanje s plugi. Krožna brana pa hmelj le narahlo prisuje in ker je to bolj površinska obdelava, tudi ne poškoduje korenin.

Za konstrukcijsko preureditev krožne hrane (po idejah strokovne službe Kmetijskega kombinata) imata precej zaslug tov. Blaž Pavlič z obrata Petrovčev in tov. Kolšek Vlado z obrata Šempeter, ki sta se za preureditev močno zavzela in prototip izdelala že v nekaj dneh.

Kolenc Vinko

**Poskrbite
pravočasno
za obiralce
hmelja!**

Ing. Miljeva Kač:

Kako bomo škropili v juliju proti peronospori

Uspeh hmeljarjenja, lahko rečemo, vsako leto, zlasti pa v deževnejših, zavisi od škropljenja hmelja proti peronospori v cvet. Če nismo pravočasno in pravilno škropili proti peronospori spomladi, nam to sicer utegne zmanjšati pridelke, v vlažnih letih bolj, v sušnih manj, ne vpliva pa na kvaliteto. Če opustimo škropljenje stranskih panog ali ga ne opravimo pravočasno, imamo gluhe spodnje veje in s tem zmanjšan pridelek. Kvaliteta ni prizadeta. Če pa izpustimo ali malomarno poškopimo hmelj v cvet, se nam utegne zgoditi, da nimamo kaj obirati ali pa oddamo samo tretjo in četrto kvaliteto hmelja, ki zaradi nizke cene ne more pokriti proizvodnih stroškov.

Za škropljenje hmelja v cvet se torej resno in skrbno pripravimo. V cvet škropimo dvakrat: prvič, ko cveto spodnje in drugič, ko cveto zgornje panoge. Izredno važno je, da pri škropljenju hmelj temeljito poškopimo, posebno streho žičnice, odnosno vrh hmeljev. Le na ta način lahko dosežemo popolnoma zdrav pridelek. Zaradi nagibanja traktorja pa bomo dosegli vrh hmelja le tedaj, če bo škropilni oblak presegel vrh žičnice najmanj za en do dva metra.

Povprečna poraba vode pri škropljenju v cvet je 2500 l na ha. Tudi ta poraba škropiva ne zagotavlja kvalitetnega škropljenja, če ni škropilno drevo pravilno urejeno, to se pravi tako, da zajame škropilni oblak vse, tudi najbolj skrite in najvišje dele hmelja. Najpogostejša napaka je premajhna višina in preveč škropiva po tleh. V največ primerih zado- stuje pri škropljenju v cvet, če

imamo odprta gornja dva para šob, največ pa tri pare. Vse spodnje šobe morajo biti blindirane.

Pri škropljenju v cvet škropimo vsako vrsto. V posebno deževnih letih, ko nam vreme ovira hitro akcijo, se zadovoljujemo s tem, da poškopimo vsa hmeljišča najprej vsako drugo vrsto, takoj za tem pa škropimo še enkrat zopet vsako drugo, toda prvič neškropljeno vrsto. Na ta način manj tvegamo.

V krajšem času imamo poškopljene vse nasade, čeprav nekoliko slabše, kar pa seveda s še enkratnim škropljenjem čimprej mogoče popravimo. V tem primeru bomo škropili hmelj v cvet štirikrat. Vsakič pa seveda samo vsako drugo vrsto tako, da bo hmelj pravzaprav poškopljen dvakrat v

vsako vrsto. Pri takem načinu škropljenja moramo zelo paziti na to, da ne škropimo vedno istih vrst, ampak da jih izmenjavamo.

Za škropljenje v cvet uporabljamo fungicide, ki imajo dolgotrajno delovanje. V poštev pridejo v prvi vrsti bakrena in kositrna sredstva. Uporabljali bomo torej cuprablau v 0,5 % koncentraciji, bakreno apno v 0,5 % koncentraciji, dutter v 0,15 % koncentraciji in tiozin A v 0,5 % koncentraciji. Ditanana za škropljenje v cvet zlasti v deževnejših letih zaradi prekratko trajnega delovanja ne uporabljamo.

V poletnih mesecih je toča v hmeljiščih pogosta. Zpomnimo si, da moramo povsod, kjer je toča potokla hmelj najpozneje v treh dneh hmeljišča poškopiti proti peronospori. Posebno aktualno je to v nasadih, kjer je neurje hkrati polomilo hmeljeve, oziroma potrgalo žice. Za škropljenje od toče in neurja poškodovanega hmelja uporabljamo v prvi vrsti orthocid v 0,25 % koncentraciji.

Tona zabija stojala za sušila

Ce tega nimamo na razpolago, pa ditan s tem, da po petih dneh nasade še enkrat poškopimo z bakrenimi sredstvi.

Vpliv prehrane na plodnost

Plodnost je sestavljen proces, ki se manifestira s telitvijo. Odvisna je od plodnostne sposobnosti moških in ženskih živali. Pri kravah je plodnostna sposobnost zelo različna in je odvisna od raznih činiteljev. Znani strokovnjak Hignett deli vzroke, ki vedejo do motenj v reprodukciji takole:

1. Infekcija rodil — 15 %
2. Pomanjkljiva prehrana 56 %
3. Pomanjkljiva prehrana in sočasna infekcija rodil 20 %
4. Neznani vzroki 11 %

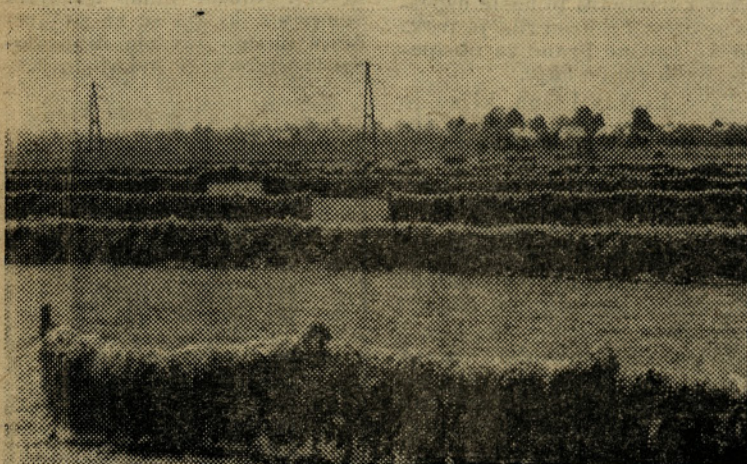
Navedeni odstotek motenj v reprodukciji zaradi pomanjkljive prehrane očitno kaže, kolik-

šnega pomena je smotrna prehrana govedi za nemoteno reprodukcijo. Ni dvoma, da je ta odstotek v naših razmerah še znatno višji.

Kakovost rastlin na določenih tleh je docela odvisna od kakovosti tal. Čim boljša je njih kakovost, tem kvalitetnejše so tudi krmne rastline. Vendar kakovost rastlin vse preradi ocenjujemo po bujni rasti in obilici pridelka. Pri tem se velikokrat motimo, kajti bujno rast in obilico krme zlahka dosežemo z uporabo določenih mineralnih gnojil, na primer kalija in dušika. To še ni zagotovilo, da te rastline docela ustrezajo tudi po biološki strani. Pri intenzivnem, vendar enostranskem gnojenju površin, se pojavlja tudi določena zdravstvena problematika pri govedu, na primer driske, napenjanje, pašniška tetanija, razen tega pa tudi motnje v plodnosti. Znano je, da priljubljena kalijeva gnojila močno dvignejo količino pridelka, hkrati pa tudi količino kalija v rastlinah. O kaliju vemo, da pri veliki koncentraciji zmanjšuje raven natrija, pa tudi kalcija in mangana v organizmu, ki je živalim neogibno potreben in ga že sicer premalo dobijo v osnovnih krmilih. Znano je tudi dejstvo, da čezmerna uporaba gnojnice lahko privede do pomanjkanja bakra, ki ga vežeta nase amonijak in žveplovodik. Iz omenjenega je jasno

razvidno, da mora biti gnojenje travnikov in pašnikov pravilno odmerjeno in raznovrstno. Le v tem primeru bodo rastline vsebovale poleg drugega tudi dovolj mineralov (makro in mikro elementov), ki so za plodnost in zdravje živali neogibno potrebni. Številna opažanja v praksi in mnogi natančni eksperimenti so pokazali, da je dolgotrajno pomanjkanje fosfora v krmnih obrokih eden najpogostejših vzrokov plodnostnih motenj in jalovosti ter zvagaj pri govedu. Ugotovljeno je, da je določena količina fosfora neogibno potrebna za normalno plodnost pri kravah. V nasprotnem primeru smo opazili pri plemenicah motnje v ritmiki pojatev in še pred tem po navadi zmanjšan tek za hrano in postopno hujšanje, ki sčasoma privede do popolne izčrpanosti. Do istega pojava utegne priti tudi na pašni, če so rastline revne na fosforu, bodisi zaradi pomanjkanja prvine v tleh ali če pašnik huje prizadene dolgotrajna suša. V slednjem primeru se utegne količina fosforne kisline v rastlinah zmanjšati tudi do 50 %, v žitih pa za 10–15. Nasprotno se količina kalcija občutno zviša; neustrezni odnos med kalcijem in fosforom občutno ovira izkoriščanje fosfora in vede do pojava tako imenovane hipofosforoze.

(Nadaljevanje na 9. strani)

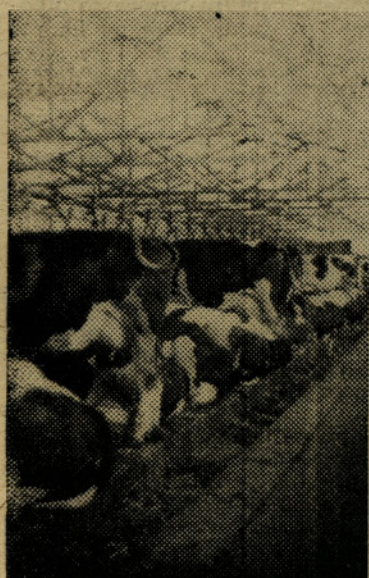

Sušila obrata Sempeter

VPLIV PREHRANE NA PLODNOST

Številne preiskave krvnega seruma na fosfor in kalcij, ki smo jih opravili pri nas, očitno kažejo, da je visok odstotek molznic z nizkim nivojem anorganskega fosforja (manj kakor 4 mg).

Omenjeni podatki nam jasno povedo, kje je iskati enega osnovnih vzrokov za plodnostno motnjo, ki jih pri nas tako pogosto srečujemo. S problemom hipofosforoze se ubadajo v večini evropskih in tudi v izvenevropskih deželah.

Notranjost hleva na farmi Podlog

Napak bi bilo, če bi za vse plodnostne motnje, ki jih ugotavljamo, krivili edino pomanjkanje fosfora. Ugotovimo namreč lahko, da je prehrana govedu pri nas velikokrat kvalitativno (ne glede na fosfor) in kvantitativno pomanjkljiva. Ni nobena skrivnost, da je marsikje pri nas govedo lačno, zlasti še pozimi in spomladi. Odtod tudi naziv za jalovost, ki se tedaj pojavlja »lačna jalovost«. Pri pregledih smo redno ugotavljali slabost jajčnikov in maternice. Znano je, da z beljakovinami bogata mlada trava, svetloba in gibanje na prostem ugodno učinkujeta na funkcijo žlez z notranjim izločanjem in posredno na dejavnost spolovil. Glede zamaščenosti pri plemenicah in težav, ki nastopajo pri njih v zvezi s plodnostjo, lahko na splošno ugotovimo, da vplivi pretirane rejenosti na plodnost še niso docela jasni in prepričljivi. Še vedno je težko odgovoriti na vprašanje, ali je plemenica jalova zaradi debelosti ali je debela zato, ker je jalova. Tudi pomanjkanje beljakovin v obdobju na oploditev in na normalno rast plodu v obdobju embrio-

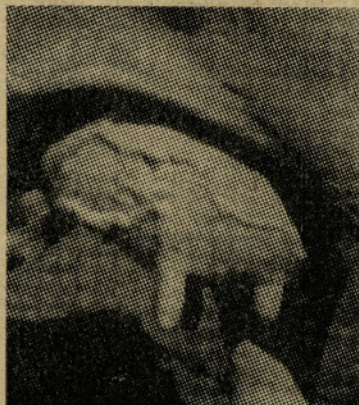
nalnega razvoja. Znano je, da problem oskrbe govedu z beljakovinami rešujejo v veliki meri mikroorganizmi v vampu, ki so zmožni sinteze visokovrednih beljakovin iz preprostih dušičnih spojin, ki bi jih organizem sicer ne mogel izkoristiti. Prav v tem ima govedo veliko prednost pred drugimi domačimi živalmi, zlasti še pred prašiči. Tudi pretirano pokladanje beljakovin je lahko vzrok občasnim plodnostnim motnjam.

Važno vlogo pri plodnosti imajo tudi nekateri mikroelementi ali sledovne prvine, kakor jim pravimo po domače. Zlasti je pomembna vloga mangana, ki odločno vpliva na pravilni razvoj in normalno dejavnost spolnih organov, na plodnost in iztrebnost potomcev. Pri govedu so ugotovili, da dodajanje mangana ob roku pospeši spolno dozorevanje in omogoča normalno pojatev ter izboljšuje plodnost. Odstotek ploditev se zviša, število abortusov pa pada. Mangan zvišuje vitalnost telet in tudi njih okostje je bolj čvrsto. Obroke, ki vsebujejo manj kot 20 mg mangana na kilogram suhe snovi, povzročajo bolezenske spremembe v jetrih in jajčnikih krav, kar zmanjšuje plodnost. Edini organ, ki takoj reagira na padeč mangana v krvi, so jajčniki. Podatki govorijo, da je mangan nujno potreben za tvorbo hormona prednjega režnja hipofize, ki vpliva na dejavnost jajčnikov in na mlečne žleze. Tudi jod je neobhodno potreben za nemoteno plodnost. Omenim naj, da je vsa Slovenija bolj ali manj revna na jodu. Pri pomanjkanju joda se dejavnost ščitnice bistveno zmanjša, pri dodajanju pa zviša. V zvezi s tem se poživita

Veterinar Vrabič operira

presnova in živčna vzdražljivost, to pa vede k izboljšanju dejavnosti spolnih žlez, pojavitev se normalizira in motnje v koncepciji prenehajo. Pomanjkanje joda se kaže v abor-

Pravilno oblikovano vime

tusih in porajanju slabo vitalnih in večkrat tudi golšavih telet.

V področjih, kjer primanjkuje bakra, je moč zvišati prizadeto plodnost živali z dodajanjem omenjene prvine. Izrazito naraščanje bakra v krvi z meseci brejosti nedvomno govori, da je med bakrom, brejostjo in morda tudi plodnostjo določena povezava. Pri izrazitejšem pomanjkanju bakra živali shušajo, pojavi se driska in spremenijo se naravno obarvane dlake, pri telicah pa opazimo motnje v pojatvi, ki preide v tiho pojavitev. Včasih se živali normalno gonijo, vendar se ne obreji.

Pri pomanjkanju kobalta opazimo poleg običajnega hiranja tudi motnje v plodnosti. Pride do izostajanja pojatev, breje živali večkrat izvržejo, pogosteje se ne očistijo, pa tudi plodovi se kdaj pa kdaj nepopolno razvijejo. Jalovost je posledica popolne izčrpanosti organizma.

Za nemoteno plodnost so živali potrebni tudi nekateri vitamini. Zlasti sta važna vitamina A in D. Tudi pomanjkanje vitaminov iz kompleksa B lahko privede do motenj v plodnosti, prav tako pomanjkanje vitamina E.

Na koncu naj še omenim, da je plodnost fiziološka dejavnost organizma, ki je v veliki meri podrejena vrsti vnanjih činiteljev, med drugimi tudi vplivom prehrane. Če želimo, da bo ta dejavnost organizma nemoteno potekala, moramo živali zagotoviti takšno prehrano, ki bo ustrezala vsem zahtevam intenzivne plodnosti.

Veterinar V. A.
Farma Zalog

SREDSTVA PROTI jabolčnemu zavijaču

Hladno in deževno vreme konec maja in v juniju zavira razvoj jabolčnega zavijača, Metuljčki, ki so se sicer pokazali že sredi maja, le redko zvečer letajo po sadovnjakih in še takrat v majhnem številu. Čim se bo vreme stoplilo, lahko pričakujemo večji pojav in takoj za tem bo potrebno poškropiti vse nasade, kjer pričakujemo pridelek, proti jabolčnemu zavijaču.

Za uspešno škropljenje proti črvivosti imamo na razpolago vrsto sredstev. Da bomo za naše razmere izbrali najboljša, moramo poznati ne le njihovo delovanje proti zavijaču, ampak tudi strupenost, ceno, rezidualnost in delovanje na ostalo škodljivo oziroma koristno favno.

Najbolj poznano sredstvo proti jabolčnemu zavijaču je svinčeni arzenat, ki ga vedno manj in manj uporabljamo. Ima pa nekaj zelo dobrih lastnosti, ki jih ne gre podcenjevati in to so: velika selektivnost in zelo dolgotrajno delovanje proti zavijaču. Dolgotrajno delovanje ima za posledico tudi dolgo karenčno dobo, in je kot žilodčni strup nevaren ljudem. Razen tega ne smemo pozabiti, da ne kaže delovanja proti ameriškemu kaparju, ki je v naših ekoloških pogojih še vedno škodljivec številka 1 v nasadih pečkatega sadja. Če upoštevamo te njegove lastnosti in poleg tega še dejstvo, da je poceni, svetujemo sadjarjem, naj ga dodajo škropivu v začetku julija, ko bodo s tem za dobo treh tednov uspešno zaščitili nasade prav v času, ko naredi prva generacija jabolčnega zavijača največ škode.

Najbolj priporočamo sadjarjem, da v juniju in juliju uporabljajo proti jabolčnemu zavijaču paration ali diazinon. Ti dve sredstvi kažeta dobro delovanje ne le proti zavijaču, ampak tudi proti ličinkam ameriškega kaparja. Prav v drugi polovici junija pa se pojavljajo prve ličinke. Sočasno uničujemo z njima tudi sadne pršice, uši in do neke mere listne minerje. Slaba stran zlasti parationa je precejšnja strupenost, zato se moramo pri delu z njim točno držati navodil, kako ravnati z strupenimi pripravki. Obe sredstvi sta kratkotrajnejši od svinčene arzenata, zato zlasti v intenzivnih nasadih ponavljamo škropljenja z njima vsakih

(Nadaljevanje na 10. strani)

Krompirjeva plesen ali kot jo tudi imenujemo, fitoftora (*Phytophthora infestas* de By), je pri nas ena najbolj nevarnih krompirjevih bolezní. V kratkem času lahko popolnoma uniči krompirjevko. Pojavlja se več ali manj vsako leto. Prvič so jo opazili leta 1844 v okolici Kranja. Pojav fitoftore zavisi od vremenskih pogojev in od sorte krompirja. Jedilne krompirjeve sorte: saskija, bintje, cvetnik so zelo občutljive. Potrebno jih je večkrat škropiti, če hočemo ohraniti zdrave liste in gomolje.

Za uspešno zatiranje krompirjeve plesni moramo poznati njen razvoj, simptome ter načine zatiranja.

Krompirjeva plesen spoznamo po sprva vodenih lisah na listju, ki se kasneje posušijo in porjavijo. Robovi liš so v vlažnem vrjenu ali rosi prevlečeni s sivo-belo prevleko, tako imenovanim zračnim micelijem, na katerem se tvorijo konidiji limonaste oblike. Ko konidiji dozoriijo v kapljici vode, vzkaliijo, iz kalčka se razvije nov micelij.

Krompirjeva plesen

Konidiji so zelo majhni, jih s prostim očesom ne vidimo, pač pa le z mikroskopom.

Za ugoden razvoj plesni je potrebna primerna temperatura in vlaga. Najugodnejša temperatura je od 19 do 20 stopinj Celzija. Bolezen se zelo širi, ko nastopi vlažno in toplo vreme.

Kdaj in kako zatiramo krompirjevo plesen?

Kakor smo že omenili, je za razvoj krompirjeve plesni zelo važna temperatura in vlaga. Ker nestrokovnjak znake začetka bolezni težko prepozna, imamo po Sloveniji organizirano antifitoforno službo, ki zasleduje razvoj krompirjeve plesni, vremenske prilike (temperaturo in vlago) in opozarja proizvajalce krompirja na pravočasno škropljenje.

škropivo na rastlino v čim drobnejših kapljicah.

Za zatiranje krompirjeve plesni imamo celo vrsto kemičnih sredstev, ki so ena manj, druga bolj učinkovita. V letošnjem letu so na razpolago naslednja sredstva: bakreno apno 25 in 50, maneb ali ditan M, duter, cuprablau, ditan ali cineb. Uporabljajo jih v naslednjih dozah: bakreno apno 25 10 do 14 kg na ha, bakreno apno 50 5 do 7 kg na ha, cuprablau 5 do 7 kg na ha, ditan ali cineb 3 do 5 kg na ha in duter 15 kg na ha, ditan M ali maneb 2,5 kg na ha.

Ker je letošnje leto zelo deževno, vam priporočamo uporabljati duter 15 kg na ha pri porabi 800 do 1000 litrov vode na ha. Pri škropljenju z duterjem bodite oprežni, ker je sredstvo strupeno. Satler Franc

Sredstva proti jabolčnemu zavijaču

(Nadaljevanje)

deset do štirinajst dni. Nekoliko lahko podaljšamo rok le v drugi polovici julija. Tedaj je najmanjša populacija metuljkov jabolčnega zavijača. Prva generacija se je že končala, metuljčki druge se pa šele tu in tam pokažejo.

Zelo dobro in dolgotrajno delovanje proti jabolčnemu zavijaču kaže sevin. Ima nekaj pomjkljivosti, zaradi katerih se izogibljemo škropljenju z njim vsaj v juniju in juliju. Kljub temu, da je vsestranski insekticid, ne kaže delovanja proti sadnim pršicam. Ker temeljito uničuje tudi koristno favno, pospešuje v veliki meri razvoj sadnih pršic. Prav tako ne kaže zadostnega delovanja proti ameriškemu kaparju. No, ima tudi dobre lastnosti: izvrstno in dolgotrajno delovanje proti zavijaču in je manj strupen kot paration in diazinon. Zato ga priporočamo zlasti za škropljenja v avgustu in začetku septembra, tako z malo strupenim škropivom zavarujemo plodove proti zadnjim metuljčkom zavijača.

Razen sevin priporočamo za zadnja škropljenja tudi sredstva na bazi DDT. Od sevin se razlikujejo po tem, da so manj agresivna, je pa njihovo delovanje tudi dolgotrajno in za zadnja škropljenja primerno. Kar se tiče razvoja sadne pršice so sredstva na bazi DDT prav tako nevarna kot sevin, ker uničujejo predatorje, razvoja rdečega pajka pa ne zavirajo.

Zato moramo biti pri uporabi sevin ali DDT oprežni. Opazujmo sadno drevje in če se pokaže sadna pršica, primešajmo brozgi kak dober akaricid, kot npr. tedion ali fenkapton.

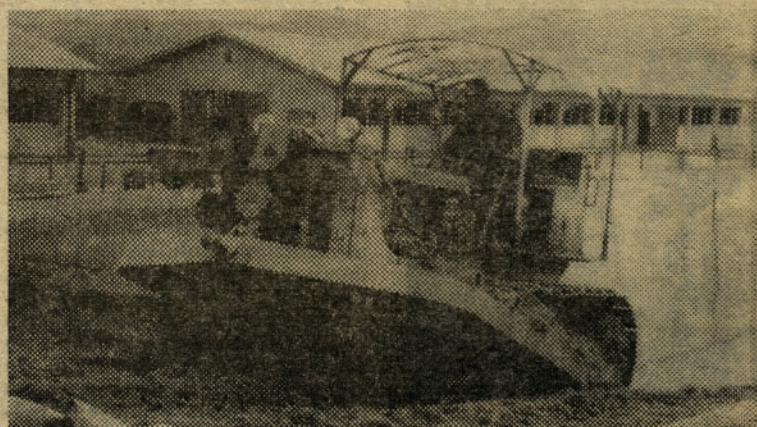
Razen sredstev je pri zatiranju jabolčnega zavijača zelo važno, da izberemo tudi prave roke škropljenja. Prvo škropljenje bo letos, kot sedaj kaže v zadnji dekadi junija. Prav je, da podvzamemo vse zaščitne mere že proti prvim črvom, kajti slaba oploditev in marsikje tudi cvetožer so nam plodove že precej razredčili.

Če uporabljamo proti zavijaču paration ali diazinon, bomo škropljenja ponavljali vsakih deset dni. Škropiti moramo prav do konca avgusta ali celo prve dni septembra, kajti metuljčki druge generacije v mnogih primerih naredijo več škode kot metuljčki prve generacije.

Upoštevaajoč vse lastnosti posameznih sredstev bi svetovali sadjarjem takole izbiro: za prva škropljenja paration ali diazinom, do 10. julija lahko primešamo še svinčeni arzenat, če hočemo podaljšati delovanje brozge; za škropljenja v avgustu pa vzemimo v prvi vrsti sevin, ki kaže dolgo delovanje in ljudem ni nevaren, ali pa sredstva na bazi DDT. Kar se tiče rokov škropljenja upoštevajmo poleg splošnih navodil še nasvete prognostične službe, ki nas bo sproti opozarjala na eventualne spremembe pri rokih škropljenja, ki lahko nastanejo zaradi specifičnosti letošnjih vremenskih pogojev.

Za obilen pridelek krompirja uporabljamo zdravo seme prve ali druge množitve. Tako seme nam daje bujno krompirjevko, ki jo z navadno škropilnico težko temeljito praškropimo, pač pa škropimo samo vrhnje dele rastline. Znano je, da je leglo okužbe na spodnji strani listja in na spodnjih delih rastline. Zaradi tega je tovarna »METALNA« iz Maribora izdelala škropilno napravo, s katero lahko škropimo pod list. Na napravo za škropljenje poljščin se pritrdijo podaljški, s katerimi škropimo krompir od spodaj.

Proti krompirjevi plesni pršimo, to se pravi, da nanašamo

Siliranje krme na farmi Podlog

Vzdrževanje kosilnic BCS

Prva košnja je za nami. Ste izračunali vsaj približno koliko ur ste kosili? Če ste kosili okrog 50 ur, bo potrebno menjati motorno olje D 50 ali SAE 30 v kosilnicah z bencinskim motorjem. Morda imate v kosilnici še italijansko olje? Sedaj boste natočili našega? Kupite 1 liter pralnega olja in pustite teči motor pol ure. Pralno olje izpustite in nalijte motorno olje do določene gladine, ki jo predpisuje merilo. Gladino olja kontrolirajte vsaj enkrat tedensko in ga dolivajte.

V menjalniku menjajte olje po prvih 40 urah obratovanja. Uporabljajte vedno isto vrsto olja SAE 90 ali Hypenol 90. Naslednje izmenjave olj opravite po 200 urah dela kosilnice. Tudi v menjalniku je treba kontrolirati gladino olja od časa do časa.

Ne pozabite kosilnice prati, čistiti in mazati zglobov in nožev z oljem, gumijastih delov pa z glicerinom. V mrtvi sezoni vskladišcite kosilnico v suhem zaprtim prostoru. Čas, ki ga

porabite za vzdrževanje, kosilnici močno podaljša življenjsko dobo.

PRODAJA VSEH VRST KMETIJSKIH STROJEV IN ORODJA

Delavski svet Kmetijskega kombinata je sklenil, da bo odprodal preko Agrotehnike v Celju vse vrste kmetijskih strojev in orodja, kiso za kmetijsko proizvodnjo kombinata neprimerni, primerni pa so za zasebna proizvodnja.

Prva razprodaja strojev bo po obratih in bo objavljena pravočasno.

Z vseh obratov kombinata bodo vsi stroji in orodja skoncitrirani pri Agrotehniku v Celju in bo zaradi tega mnogo večja izbira.

Cene so določene z ozirom na vrednost stroja in za zasebna proizvodnja sprejemljive.

Kmetovalci, ne zamudite ugodne prilike!

Zvar Ernest, ekonomist

PRVA SEJA NOVOIZVOLJENEGA UPRAVNEGA ODBORA

Novoizvoljeni UO podjetja se je sestel na 1. sejo 11. junija. Sejo je sklical predsednik CDS tov. Dermol Ludvik, ki je uvodoma zaželel vsem novoizvoljenim članom UO plodno delo. Nato so člani UO ponovno izvolili za predsednika tov. Janiča Vinka, upravnika obrata Petrovtov. Hrušovarja Lojza, upravnika obrata Mleko.

Na tej seji je UO obravnaval poročilo oz. zapisnik o pregledu zaključnega računa podjetja za leto 1964. Na splošno je komisija družbene kontrole ugotovila, da je podjetje gospodarilo v redu. Ugotovljene so nekatere napake v samem poslovanju, ki pa bistveno ne vplivajo in ne spreminjajo uspehov preteklega leta. Prezreti ne smemo, da je Kmetijski kombinat preteklo leto doživel precejšnje spremembe ob združitvi kmetijskih zadrug, »Hmezada« in nekaterih samostojnih obratov z bivšim kombinatom. Odreditev notranje organizacije, knjigovodstva, komercialne, planske službe, ureditev strokovnih služb, udržitve samoupravnih organov, priprava statuta in drugih samoupravnih aktov, poleg tega pa še velika bremena na področju investicijskega vlaganja in proizvodnih nalog, je terjalo od slehernega člana delovne skupnosti veliko naporov. Ob taki dinamiki cele kopice nalog je res težko pričakovati, da bi bilo že kar v prvem letu vse v najlepšem redu.

Upravni odbor je po obširni obravnavi zaključkov o pregledu zaključnega računa za preteklo leto sprejel naslednje zaključke:

— Gospodarsko računskemu sektorju se naroči, da utrdi notranjo inštruktažo ter kontrolno službo tako, da bo v celoti obvladala obsežno delo, zlasti o vprašanih interne kontrole;

— Takoj se naj uredi oz. nastavi vodjo osnovnih sredstev in to delovno mesto zasede s sposobno računovodsko močjo;

— Do 30. septembra 1965 se mora ažurirati analitična evidenca osnovnih sredstev; izvršiti oštevilčenje vseh osnovnih sredstev, napraviti predračun amortizacije in izvršiti vse tekoče spremembe s področja osnovnih sredstev;

— Urediti evidenco zemljišč, za kar se posebno zadolžita oddelek osnovnih sredstev in oddelek za urejevanje zemljišč;

— Takoj se mora ažurirati evidenca sredstev skupne porabe v podjetju;

— V času pregleda zaključnega računa se je razčistilo vprašanje obračunavanja amortizacije za osnovna sredstva v

obratu Mesnine in Mleko. Amortizacija se obračunava po predpisih, ki veljajo za osnovna sredstva živilske stroke, to je 6,5%, kar se naj v bodoče dosledno upošteva;

— Poskrbeti je treba, da se tekoče aktivirajo vsa nova osnovna sredstva, zato se naroči obratom podjetja, da sproti javljajo oddelku osnovnih sredstev vse spremembe, za kar so posebno odgovorni upravniki in računovodje obratov;

— Po naročilu družbene kontrole se ponovno naroči vsem službam, da redno razčiščujejo vse dolžnike iz naslova prodaje in nabave osnovnih sredstev in zemljišč;

— Pri blagajniškem poslovanju obratov in hranilno-kreditni službi spoštovati načela urejenega poslovanja, vršiti je treba redni nadzor nad poslovanjem, odgovorne osebe, katere tega sklepa ne bodo upoštevale, je treba postavljati pred disciplinsko odgovornost;

— Po naročilu družbene kontrole se nadalje naroči odgovornim službam, da pospešeno izterjajo dolžnike iz poslovanja prejšnjih let, kakor tudi iz tekočega poslovanja. Kjer se likvidacijo dolgov ne doseže rednim potom, naj se to izvrši s pomočjo sodnih postopkov;

— Sredstva za investicijsko vzdrževanje osnovnih sredstev se morajo dosledno uporabljati v smislu veljavnih predpisov in pri tem ne dovoliti, da bi se finančna sredstva za te naloge uporabljala v investicijske namene ali za vzdrževanje objektov družbenega standarda.

Razen prednjih zaključkov so bili z zvezi s pregledom zaključnega računa sprejeti še nekateri sklepi finančnega značaja. UO je na kraju te točke dnevnega reda sklenil, da se z ugotovitvami pri pregledu ZR seznaniti na prihodnji seji še CDS.

UO se je nato seznanil s stanjem proizvodnje, na katero vpliva neprestano deževje. Medtem, ko so dela v hmeljiščih na tekočem in rastline zaščitene pred boleznimi in škodljivci, so na drugi strani velike težave s spravilom krme in pripravo silaže. V zvezi z obstoječo situacijo je naročeno vsem strokovnim službam, da usmerijo, čim bo vreme dopuščalo, vso delovno silo v spravilo krme.

V nadaljevanju se je poročalo o delu kmetijske mehanizacije v prvih petih mesecih tekočega leta. Iz analize je ugotovljeno, da je kmetijska mehanizacija v odnosu na isto obdobje lani opravila naslednje delo:

	Efek. ure		
	1965	1964	%
Lastna proizvodnja	57.833	50.750	114
Kooperacijska proizvodnja	20.806	23.902	87
Zunanje usluge	11.714	13.325	88
Skupno	90.353	89.985	100,3

UO je v zvezi z delom kmetijske mehanizacije sprejel nekatere zaključke in nato naročil, da se podobna analiza napravi v polletju in če bo potrebno, takrat sprejemo dodatni ukrepi v cilju doseganja čimvečjih efektov.

Po tem je UO obravnaval in potrdil poslovnik o organizaciji in poslovanju pri prevzemu in obračunu piščancev iz kooperacijske proizvodnje. Poleg poslovnika je potrdil kalkulacijo in interne cene za zaklane piščance, ki se po kakovosti razvrščajo v 1. in 2. vrsto.

Po sklepu CDS od 29. maja 1965 je UO dodelil iz naslova 5% zbranih hranilnih vlog za nabavo živine, motornih kosilnic, molznih naprav in popravilo silosov pri kooperantih 20.000.000 din in to:

Obratu Celje	5.000.000 dni
Obratu Vojnik	9.000.000 din
Obratu Vranksko	6.000.000 din

Posojila kooperantom iz tega naslova bodo obrati dajali največ za dobo treh let.

Na predlog komisije za trajno gospodarsko sodelovanje s kmetijskimi proizvajalci je UO ustanovil v okviru selekcijske službe molzno kontrolo pri kooperantih, ki imajo rodovniško živino za vse območje kombinata. Območje je razdeljeno na tri okoliše.

Namen uvedene molzne kontrole je, da se pomaga rejcem pri selekciji živine, obenem pa povzroči na terenu hitrejša zamenjava nekvalitetne in neproduktivne živine.

Na kraju seje je UO sprejel še naslednje sklepe:

— Odobri se nabava 50 krav frizijk iz uvoza za potrebe lastne proizvodnje;

— odobri se nabava 40 ton betonskega železa za gradnjo hmeljskih skladišč po letošnjem investicijskem programu;

— odobri se nabava tovarnega avtomobila obratu Mesnine za razvoj zaklanih piščancev;

— odobri se obnova zgradbe stari »Hmezad« pri kolodvoru v Zalcu;

— sprejme in potrdi se tehniko odprodaje nepotrebnih kmetijskih strojev na sedežu obratov za potrebe kooperantov;

— potrdi se črpanje sredstev za reprezentanco in reklamo za prvo tromesečje tega leta; za reprezentanco se je porabilo 80.224 din in za reklamo 126.000 din;

— odobre se nove cene kilometrine delavcem, ki za službene potrebe uporabljajo lastna prevozna sredstva in sicer:

1. Za vožnjo z osebnim avtomobilom — ena oseba 50 din;
2. Za vožnjo z osebnim avtomobilom — dve ali več oseb 55 din;
3. Za vožnjo z osebnim avtomobilom — ena oseba in tovar od 50 kg naprej 55 din;
4. Za vožnjo z motornim kolesom 22 din;
5. Za vožnjo z mopedom 18 din;
6. Za vožnjo z dvokolesom 7 din.

Nove cene kilometrine veljajo od 20. 6. 1965 dalje. Istočasno se potrdijo še mesečni limiti kilometrin posameznim osebam v višini lanskoletnih.

— UO se seznanil z informacijo, da je bilo lani na podlagi sklepa CDS dodeljena sklada za šolstvo druge stopnje 0,50% od bruto OD skupaj 8.618.673 din.

Po tem, ko je UO rešil še nekaj prošelj in drugih zadev iz tekočega poslovanja, se je prva seja UO zaključila. Karel Kač

Vsem žalskim občanom
čestitamo za praznik!

Obiščite
živinorejsko razstavo

ZNIŽUJMO STROŠKE

O vplivu poslovnih stroškov na ekonomičnost, rentabilnost in akumulativnost poslovanja ter o vplivu zniževanja stroškov na povečanje osebnih dohodkov pri nas vse premalo razpravljamo in premalo podvzemamo konkretne ukrepe za reševanje teh problemov. Ker te razprave le redko zasledimo celo na sejah naših organov delavskega upravljanja, sem se odločil, da o tem napišem nekaj misli.

Tem problemom gospodarstva je prav v zadnjem času posvečenih mnogo razprav v naših političnih in oblastnih predstavništvih, ki postavljajo med ostalimi nujnost povečanja produktivnosti, ekonomičnosti, rentabilnosti poslovanja in zniževanja stroškov, če se želimo vključiti v mednarodno delitev dela. To je življenjsko vprašanje vsake delovne organizacije, če želi ostati konkurenčna na domačem in tujem

tržišču in zadržati svojo obstojnost.

Bistvo problema je v tem, da je naša proizvodnja draga, da je njeno vključevanje v mednarodno delitev dela vezano na priznavanje visokih premij s strani družbe, kar slabi njihovo prizadevnost za zniževanje stroškov, večanje produktivnosti in iskanja notranjih rezerv. Visoki stroški proizvodnje in nizka produktivnost so glavni vzroki takemu stanju.

Če želim samo površno analizirati stroške, posebno one, na katere ima sodelavec v organizaciji največ vpliva, bi se dotaknil na kratko osnovne delitve stroškov. Prvo vrsto stroškov predstavljajo takoimenovani fiksni ali periodični stroški, ki nastajajo ne glede na

proizvodnjo. To so predvsem stroški amortizacije, investicijsko vzdrževanja, obresti od poslovnega sklada, obresti od investicijskih kreditov, splošni upravno-poslovni stroški idr. V drugo vrsto stroškov spadajo takoimenovani variabilni stroški, ki nastajajo sorazmerno s proizvodnjo. To so osnovni reprodromaterial, pomožni material, lastne in tuje usluge, direktni osebni dohodki idr.

Prvi in drugi stroški se razporejajo po stroškovnih mestih (parcelah, hlevih, obračunskih enotah) in v okviru stroškovnih mest po stroškovnih nosilcih (npr. v mlečni proizvodnji na mlečne krave, sesna teleta, mlado plemensko živino, pri hmelju na hmelj I. letnik, II. letnik, stari nasadi itd.). To razporedi-

tev mora točno predvideti metodologija planiranja, tekoče zasledovanje pa teče preko obratnega knjigovodstva. Stroški razdeljeni po stroškovnih nosilcih, nam omogočijo kontrolo rentabilnosti posameznih proizvodov. Če je lastna proizvodna cena (PLC) višja od prodajne cene, ima podjetje izgubo. Našejmo nekaj primerov, kako se ta nesorazmerja v PLC odražajo v naši delovni organizaciji ob primerjavi proizvodnih cen po obratih! Pri hmelju — stari nasadi — imata npr. obrata Šempeter in Prebold skoraj za 200 do 300 din višje stroške od obratov z najnižjimi stroški (Vransko), pri II. letniku pa imata ista obrata za več kot 300 din višjo ceno od obrata z najnižjo ceno. Pri

V počastitev 20-letnice osvoboditve

Stane Terčak

SAVINJSKA ČETA

7. julij 1941 je za vso Savinjsko dolino zgodovinski dan, ko so šli v gozdove prvi komunisti, ki so tvorili jedro Savinjske čete. Od junija do 7. julija so bili skoraj vsi znani komunisti v polilegali. Savinjska četa se je formirala dne 24. julija v gozdovih nad Kasazami, v bližini kmeta Krušca. Takrat so se četi pridružili še mladinci in skojevci.

Spomeničar Ludvik Zupanc-Ivo, eden takratnih mladincev skojevcev, pravi: »V noči od 23. na 24. julij smo se skojevci prvič zbrali pod Krušcem med griškim in petrovskim mostom. Na sestanku smo prišli: Nadi Raček, Peter Šprajc mlajši, Matija Sevšek, Franc Kelhar, Cene Urbašek, ki je pozneje odšel in jaz.« Vsi ti skojevci so se pridružili Letonjevi skupini, ki se je formirala v gozdovih vzhodno od Keramične tovarne v Libojah in je bila v začetku pri kmetu Dikcu v Zagrebenu.

Spomeničar Hribar-Savinjšek pravi o skupini komunistov v Šmartnem ob Paki, ki je bila povezana s Preboldom: »Šmartinski komunisti so odšli v gozdove 22. julija 1941. Že zgodaj zjutraj sva z bratom Dominikom slišala o napadu na Rusijo. Takoj sva odšla v gozd. Brat Dominik se je nato odpeljal po obvestila v Zabukovco in Prebold. Tam je zvedel za direktivo, da je treba takoj v gozdove. Policija je že ob 8. uri zjutraj izvedla pri nas hišno preiskavo vendar naju ni nišla doma. Popoldne smo bili pri Čedetu v Malem vrhu. Do noči so naju policisti petkrat iskali na domu. Zvečer se je naša skupina zbrala pri gostilničarju Zagoričniku v Rečici ob Paki. Od tod smo odšli v partizane. Javko smo imeli pri Ivanu Plaskanu in pri Petru Podgorščaku v Dolenji vasi.«

Komandir čete je bil Jože Letonja-Kmet. V tem času, pravi Vipotnik, še četa ni imela politkomisarja. Njen politkomisar je bil Franc Pečnik. Po izpovedi Viktorja Šosterja-Dobrovljskega Mihe je držal v tem času zvezo med Zabukovco in Preboldom Pečnik.

O združitvi vseh skupin v Savinjsko četo pravi Šoster-Dobrovljski Miha: »Preden smo se združili, je našo skupino vodil Anton Pečnik iz Prebolda. Zbrali smo se pri Čulku v Šmartnem pod Dobrovljami. V Pečnikovi skupini smo bili: Pečnik, Farčnik, Buč in jaz. Pri Kozmelju v Klovnem smo se sešli s Hanžičem-Švejkom, ki nas je vodil do Prebolda. Tam so se nam pridružili Anton Kotnik-Robida, Tončka in Ivan Mrak. Nato smo vsi skupaj krenili proti Šeški gmajni, kjer smo prišli skupaj z Vipotnikovo skupino. Od tu smo se najprej umaknili na Kamnik, nato pa na Dobrovlje. Prvo taborišče Savinjske čete je bilo na Čreti pri vseh

treh kmetih (Jugu, Remcu in Jugovniku). Ti kmetje so bili popolnoma zanesljivi in nam povsem predani. Vsi trije so vedeli, kje je naše taborišče. Vsak dan so nas obiskovali in nam prinašali potrebno hrano.

V tem času je vrhovi plenum OF poslal slovenskemu ljudstvu zgodovinski proglas o oboroženemu upor, ki se je razširil tudi po Savinjski dolini. V tem Proglasu naša najvišja politična instanca poziva slovenski narod na oborožen odpor proti okupatorju in naznanja slovenskemu ljudstvu odhod prvih partizanskih skupin v gozdove.

Proglas se glasi:

Slovenski poročevalec št. 10. 2. avgusta leta 1941

Vrhovni plenum Osvobodilne fronte slovenskega naroda je preteklo dni objavil naslednji proglas:

Slovenskemu narodu!

Na vzhodu se bije najusodnejša vojna vseh časov. Nemška armada je zadela na nasprotnika, ki jo bo strl. Usoda Adolfa Hitlerja in njegovih fašističnih opričnikov je zapečaten. Sovjetski narodi bijejo boj v dihu zgodovinskega Stalinovega govora s polno in brezmajno požrtvovalnostjo. Njihov boj je hkrati boj za osvoboditev slovenskega naroda, narodov Jugoslavije in zasužnjenih narodov Evrope.

Slovinci!

Resnična svoboda ni vrednota, ki bi jo bilo mogoče dobiti v dar. Za svobodo se je treba boriti. Naši zasužnjeni bratje v Srbiji, Črni gori in Hercegovini so že pričeli borbo. Tudi slovenski narod prehaja v dejanski odpor proti zatiralcem. Ta odpor je treba okrepiti, razširiti in ga spremeniti v vsenarodno dejavnost.

Geslo: »Ne koščka železa, ne mrvice kakršne koli snovi, ne drobtince kruha za okupatorja!« naj postane naša občenarodna stvarnost.

Okupatorjem je treba drobiti živce in razkrajati zaledje vsepovsod, pri vsakem njihovem koraku.

Zgled slovenskih borcev, ki so odšli v hribe, naj da pobudo za razvoj osvobodilne vojne proti zatiralcem, vojne, ki jo bo slovenski narod bojeval z ramo ob rami z narodi SZ, z angleškim narodom, z vsemi zasužnjenimi narodi Evrope.

Slogo in enotnost zasužnjenih narodov Jugoslavije uresničujemo s skupnim odporom.

Osvobodilna fronta slovenskega naroda, v kateri sodelujejo vse svobodoljubne borbene slovenske skupine ne glede na politične in svetovnonazorske vidike, in ki je danes upravičen predstavnik slovenskega naroda k borbi, poziva Slovence na oborožen odpor.

Živela osvoboditev in združitve vseh Slovencev!

Vrhovni plenum Osvobodilne fronte slovenskega naroda

POSLOVANJA

pitani živini nastajajo prav tako velike razlike v stroških. Npr. obrat Tabor ima za več kot 200 din pri kg višjo ceno od obrata z najnižjo PLC pri pitanju živine. Tudi med ostalimi obrati so večje ali manjše razlike. Take razlike se kažejo tudi v proizvodnji ostalih vrst živine. Pri pšenici izkazuje obrat Braslovče, Šempeter in Vrbje proizvodno stroške preko 70 din na kg ali 9 din več kot je povprečna cena ostalih obratov. Pri jarih žitih izkazuje obrat Vrbje proizvodno ceno 99 din za kg, medtem ko drugi obrati okrog 80 do 84 din za kg.

Pri proizvodnji krompirja so te razlike med obrati prav tako bistvene. Obrat Tabor ima proizvodno ceno celo 47 din za kg pri deteljah, obrat Prebold 59 din za kg, medtem ko obrat Vransko le 20 din, ostali obrati pa od 22—24 din za kg. Proizvodna cena sena na obratu Vrbje je 29 din za kg, v ostalih obratih pa od 22 do 24 din. Takih primerjav bi lahko navedel še več, pa naj bo dovolj. Jasno, da so te primerjave za enkrat le planske in da bo končna realizacija odnose spremenila. Razumljivo je tudi, da tako visoke razlike povsod ne izvirajo samo iz subjektivnih razlogov, temveč so pogoji proizvodnje po poedinih obratih tudi različni. Te razlike med proizvodnimi cenami so delno tudi odraz organskega sestava sredstev oziroma fiksnih stroškov po poedinih obratih, vendar ne opravičujejo tako visokih razlik.

Postavimo vprašanje, kolikšno dolžnost in vpliv ima delovni kolektiv na odločanje o višini poedinih vrst stroškov! Najmanj vpliva ima kolektiv pri nastajanju fiksnih stroškov, kateri nastajajo kot posledica dolgoročneje politike podjetja in njenega organskega sestava kapitala. Njihov delež v proizvodni ceni je večji ali manjši, odvisno od tega ali je proizvodnja večja ali manjša.

V veliki proizvodnji je del fiksnih stroškov na enoto proizvoda manjši, zato se tu postavlja princip zasledovanja maksimalne proizvodnje in izkoriščanja proizvodnih kapacitet. Pri fiksnih stroških lahko delovni kolektiv vpliva predvsem na upravno-poslovne stroške. Mnogo večji vpliv ima delovni kolektiv pri odločanju variabilnih stroškov proizvodnje.

To so neposredni osebni dohodki in materialni stroški. Pri tem bi morali analizirati vsako vrsto stroškov posebej. Pri delovni sili npr. ali je organizacija dela pravilno postavljena, ali je dosežena maksimalna iz-

raba delovnega časa, ali so normativi pravilno postavljeni in končno ali obstoječi sistem nagrajevanja vzpodbuja delavca k večji storilnosti in zniževanju materialnih stroškov. Zaradi nekompleksnosti mehanizacije je udeležba živega dela v proizvodnji pri nas še sorazmerno visoka. V ZDA pride na cent (q) pridelane pšenice 1 delovna ura, pri nas pa še vedno 2—3 ure, v zasebni proizvodnji celo 10 do 15 ur. Samo ta podatek kaže na velike notranje rezerve. Natančno analizo je treba izvršiti za ostale elemente materialnih stroškov (vlaganja repromateriala, strojnih storitev itd.). Strojna analiza mora pokazati, koliko materiala je potrebno vložiti, da bi dosegli optimalnost proizvodnje. Če se izplačajo dodatna vlaganja, mora to pokazati marginalna stroškovna analiza ob primerjavi prodajnih cen dotičnega proizvoda.

Za veliko stroškovno postavko v poedinih kulturah (do 50% vseh stroškov) predstavljajo strojne storitve. Izkoriščenost strojnega parka, njegova nekompletnost in prilagajanje tehnologije dela obstoječi tehnični zmogljivosti so posebno vprašanje, ki zahtevajo posebne obdelave. Nas zanima za enkrat ekonomična uporaba mehanizacije v tehnološkem procesu in njena učinkovitost glede na določene normative in pravilno razporeditev v času proizvodnih ozkih grl. To so vprašanja, s katerimi bi se morali ukvarjati predvsem strokovni kadri kot organizatorji proizvodnega procesa. Iskati in najti optimalnost vlaganja v proizvodnjo, in to v delovnih sredstvih, predmetih dela in delovni sili, je največji problem in v rešitvi tega je tudi rešitev problema produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti proizvodnje.

Dobro organizirano analitično knjigovodstvo nam bo dalo dovolj podatkov, da bomo v bodoče lahko pristopili k temeljitejšim analizam poslovnih stroškov.

Ž. E. ekonomist

Dapisujte

**V NAŠ
LIST**

PROGRAM PRAZNOVANJ

**7. Julija - praznika
občine Žalec**

SOBOTA, dne 5. 7. 1965

- ob 9.00 otvoritev Zdravstvenega doma Žalec
- ob 17.00 mladinska oddaja »Pozor nimaš prednosti« in razvitje prapora AMD Žalec v Hmeljarskem domu Žalec.
- ob 19.00 proslava z razvitjem prapora ZB NOV Šempeter v Šempetru v Savinjski dolini
- ob 20.00 operna predstava »Prodana nevesta«. Gostuje SLG Maribor v letnem gledališču v Limbergu v Grižah.

NEDELJA, dne 4. 7. 1965

- ob 8.00 strelsko tekmovanje na strelišču v Šempetru
- ob 8.00 tekmovanje lovcov v streljanju na glinaste golobe in premikajočega se srnjaka na Rinki.
- ob 9.00 otvoritev gospodarske razstave v posloplju Hmezada v Žalcu
- ob 10.00 otvoritev likovne razstave v klubu družbenih organizacij Žalec. Razstavi bosta odpri do vključno 11. julija, vsak dan od 8. do 19. ure.
- ob 15.00 razvitje prapora Lovske družine Žalec na Rinki. Celodnevni program s pričetkom ob 8. uri v Braslovčah z improviziranim partizanskim napadom na Braslovče, razvitjem prapora Zveze borcev, pomenovanjem šole po narodnem heroju in turistično prireditvijo ob jezeru.

PONEDELJEK, dne 5. 7. 1965

- ob 16.00 turnir v namiznem tenisu v dvorani Hmeljarskega doma v Žalcu.

TOREK, dne 6. 7. 1965

- ob 16.00 šahovski turnir v dvorani Hmeljarskega doma v Žalcu.

SREDA, dne 7. 7. 1965

- ob 16.00 tekmovanje v rokometu na igrišču v Žalcu
- ob 20.00 koncert pevskega zbora »Zarja« iz Trbovelj v Hmeljarskem domu v Žalcu.

CETRTEK, dne 8. 7. 1965

- ob 9.00 otvoritev poštnega posloplja Žalec
- ob 16.00 atletskega mitinga na stadionu v Žalcu s sodelovanjem najboljših atletov Slovenije
- ob 18.00 spretnostne vožnje AMD in ZSAM Žalec po ulicah Žalca.

PETEK, dne 9. 7. 1965

- ob 9.00 otvoritev zgradbe Ljudske milice
- ob 16.00 nogometna tekma na nogometnem igrišču v Žalcu
- ob 16.00 sindikalno tekmovanje v odbojki v Šempetru
- ob 20.00 gostovanje celjskega gledališča z uprizoritvijo »Ringaringaraja ali Satirični večer« v Hmeljarskem domu v Žalcu.

SOBOTA, dne 10. 7. 1965

- ob 15.30 košarkaški turnir na igrišču v Žalcu
- ob 19.00 prireditev Zveze borcev pri Hmezadu s sprejemom patrolj, napadom na Žalec, povorke po Žalcu, tabornim ognjem s kulturnim programom in bengaličnim ognjem s Hmezada. Za tem delitev partizanskega golaža in rajanje.

NEDELJA, dne 11. 7. 1965

- ob 5.00 budnica po občini
- ob 9.00 razstava živine Kmetijskega kombinata
- ob 9.00 svečana skupna seja občinske skupščine občinskega odbora SZDL in predsedstva združenja borcev NOV občine Žalec v Žalcu
- ob 10.00 otvoritev spominskega obeležja mesta Žalec
- ob 15.00 MNOŽICNO POLITIČNO ZBOROVANJE IN NASTOP GODBE NA PIHALA TER ZDRUŽENIH PEVSKIH ZBOROV pri domu »Partizan« Žalec. Sledila bo prosta zabava na igrišču »Partizan« Žalec ter v Hmeljarskem domu. Igrali bodo priznani zabavni ansambli.

Nekaj o pitanju

V zadnjih letih se je pitanje tako razmahnilo, da zasluži posebno pozornost v našem listu. Prav zato želimo, da v listu sodelujejo z iznašanjem izkušenj vsi strokovnjaki, kakor tudi dobri rejci.

Pitanje dela vsakemu obratu drugačne težave, zato sem se odločil, da povem svoje mnenje. Predvsem mislim, da pita-mo vse premalo načrtno, to je: premalo gledamo na faktorje, ki vplivajo na ekonomičnost pita-nja. Zato bi moral vsak, ki se ukvarja s pitanjem, prijeti za svinčnik in izračunati rentabi-liteto, opisati izkušnje in z nji-mi obogatiti tudi druge.

Ce hočemo govoriti o pitanju, se moramo pogovarjati o naši živinoreji na sploh. Imamo zelo slab pasemski sestav in zaradi tega obstoja problem pitovnega materiala. Križanci slabše pri-raščajo, pitanje se podaljšuje in podražuje. Zlasti v hribovitih predelih je opaziti vse preveč »črnih skokov«. Na ta način do-bimo križance od še tako red-kih pasemskih živali. Teletom

vse prehitro odvezamemo prepo-trebno količino beljakovin v mleku in dobri krmi Tako pripel-jemo na odkup govedo, ki nima odgovarjajoče teže in ne dosega 55 % klavnosti. To vprašanje zahteva v zadnjem času posebno pozornost, saj postaja tržišče vedno bolj zahtevno. Ve-liko neodgovornost pokaže do sebe in družbe rejec, ki je skle-mil pogodbo, ni pa goveda spital do zaželjene teže. Opravičilo so objektivni razlogi.

Moram poudariti, da tudi pri materialu za pitanje nismo vse-lej dosledni. Vzrok slabega pita-nja je tudi nekvalitetna krma. S pozno košnjo si pitanje zelo podražujemo, pri tem pa porabimo več močne krme kot bi je sicer. Kasneje pa ugotav-ljamo, da je pitanje drago in se ne izplača. Če bi imeli do-voľj dobre krme, bi rabili do-datnih krmil mnogo manj, pita-nje pa bi bilo cenejše in hi-trejše. Na odkupih bi odpadla vsa nepotrebna godrnjanja. O klavnosti mislimo, da je razči-ščena, saj lahko pri zakolu svo-gjega pitanca prisostvuje vsak.

Pri drugi oddaji svojega pita-cca sigurno ne bo več nakrmil tako, kot to delajo marsikateri rejci še sedaj. Teh problemov je manj pri rejcih, ki pitajo večje število živine, saj so nji-hove izkušnje bogatejše. Že dej-stvo, da so se odločili za pitanje, je zgovoren dokaz, da so teža-vam pitanja kos. Želimo, da bi bilo rejcev še več, to bo pa mo-goče le, če bomo hkrati mislili tudi na povečanje osnovne krme.

Na našem obratu Tabor ima-mo nekaj rejcev, ki že pitajo večje število živine. Vzoren pri-mer je Kranjc Martin, koope-rant iz Kaple. Nedavno tega je oddal prvo serijo osmih pitna-cev. Nekaj dni po oddaji sva se pogovarjala na njegovem do-mu takole: »Kaj bi mi lahko povedali o Vašem dosedanjem pitanju nasploh?«

»Predvsem moramo poudariti, da je bilo pitanje zame poiz-kus. Vzel sem svinčnik v roke predno sem se za to odločil. Pi-tati se izplača le večje število pita-ncev, saj se sorazmerno ne poveča potreba po delovni sili. Predpogoj hitrega pitanja je kvalitetna krma. Predno sem začel pitati, sem vzel v obzir čas pitanja, prirast in stroške, ki bodo nastali.«

»Kaj vam je pri pitanju de-lalo največje težave?«

»Največji problem je, da ni-mam v hlevu vodovoda, zgrad-be za seno in otavo so nefunk-cionalno povezane. Razen tega nisem dobil v dopitanje ustreznih telet.«

»Kaj mislite glede intenziv-nosti pitanja?«

»Spočetka ne smemo gledati na stroške; da sem bolj preci-zen; dokler govedo ne izkoristi osnovne krme, mu moramo do-dajati krmila, kar lahko poz-neje opustimo. Mislim, da se bolj izplača hitro pitanje, kar dosežemo z zadostnim poklada-njem močnih krmil. Ce primer-jam porabo voluminozne krme v podaljšanjem pitanju in po-rabo močnih krmil v skrajša-nem pitanju, ugotovim, da je krajše pitanje cenejše.«

»Ali mislite pitati tudi na-prej?«

»Tudi v bodoče mislim pitati. V dopitanje bom vzel vsaj to-liko pita-ncv kot dosedaj. Se-veda mi bo problem krma. U-pam, če bo mogoče, da mi bo pri tem pomagal obrat. Že se-daj sem zagnojil svoje travnike, da bom imel več osnovne krme.«

»Kako ste zadovoljni z od-dajo?«

»Z oddajo sem zadovoljen. Kala sem imel pri osmih pita-ncih komaj dva kilograma zato, ker jih prej nisem nakrmil. Pri teh osmih komadih sem dosegel v dobrem letu prirastek 2.828 kg. V dopitanje sem vzel težke okrog 100 kg.«

Ko sem bil pri Kranjčevih, sem občutil prijetno vzdušje. Z oddajo pa niso zadovoljni sa-mo oni, ampak tudi mi. Prav zato želim tov. Kranjcu še na-dalje veliko dobro spitanih go-ved in zadovoljstva.

Franjo Uranjek

Kmetijski kombinat Žalec

razpisuje

v šolskem letu 1965—1966 naslednje štipendije:

- 1 štipendijo na ekonomski fakulteti
- 1 štipendijo na tehniški fakulteti — gradbeni oddelek
- 1 štipendijo na višji pravni šoli
- 4 štipendije na kmetijski strojni šoli Maribor
- 20 štipendij na poljedelsko-hmeljarski šoli v Celju
- 10 štipendij na živinorejski šoli v Sentjurju
- 5 štipendij na vrtnarski šoli v Medlogu — Celje
- 2 štipendiji na sadjarski šoli v Krškem
- 1 štipendijo na poklicni mlekarški šoli v Kranju

K pismeni prošnji je treba priložiti potrjen prepis zad-njega šolskega spričevala, potrdilo o premoženjskem stan-ju staršev in izjavo, da prosilec še nikjer ne prejema šti-pendije.

Pri odobritvi štipendije imajo prednost:

1. Otroci delavcev podjetja;
2. Otroci borcev NOV, invalidov in žrtev fašističnega nasilja;

Dijaki 3. in 4. razreda strokovnih šol

4. Studenti, ki so absolventi strokovnih šol z najmanj 1-letno prakso ali s splošno izobrazbo in so bili najmanj 3 leta zaposleni v kmetijskih organizacijah;

5. Člani delovnega kolektiva, ki zaradi sposobnosti in v korist podjetja nadaljujejo šolanje;

6. Kmeti in njih otroci, ki so prodali zemljo kombina-tu in se želijo preusmeriti v poklice, ki so za podjetje po-trebni, če imajo ostale pogoje;

7. Kandidati s slabim premoženjskim stanjem.

Pri izbiri kandidatov se upošteva tudi učni uspeh in moralne lastnosti kandidata.

Prošnje in potrebne dokumente je treba poslati naj-kasneje do 30. julija 1965 na kadrovski oddelek Kmetijske-ga kombinata Žalec.

Kranjčevi biki na odkupni postaji v Taboru

Od hranilne vloge do kredita

Kmetijski kombinat Žalec ima na osnovi določil Statuta organi-zirano hranilno kreditno službo pri posameznih kmetijskih pro-izvodnih obratih. Osnovna nalo-ga te službe je pospeševanje de-narnega varčevanja in dodelje-vanja posojil kmetijskim proiz-vajalcem, ki trajno gospodarsko sodelujejo v kmetijski proizvod-

nji, vendar največ do višine 40 % od vseh zbranih hranilnih vlog.

To se pravi, da lahko nudi svojim kooperantom mnogo več kredita tisti obrat, ki ima viso-ke, stalne in številnejše hranil-ne vloge. Kredite odobravajo kmetom, ki se specializirajo v (Nadaljevanje na 15. strani)

OBISKI

1. junija nas je obiskala skupina 26 hmeljarjev iz okolice Zátca — CSSR.

Po sproščeni, prijateljski in plodni izmenjavi izkušenj in mnenj so si gostje ogledali hme-

lišča, Hmezad, farmo Podlog in obrat Vrbje.

Pot jih je popeljala še v Logarsko dolino — naš savinjski raj — in v Slovensko Primorje.

Obisk čeških hmeljarjev iz Zátca

OD HRANILNE VLOGE DO KREDITA

(Nadaljevanje s 14. strani)

rejo krav molznic, pitanje goveda ali prašičev, za popravila in adaptacijo gospodarskih poslopij prav tako za nakup živine za pleme in pitanje, za napravo vseh vrst nasadov, če je nasad v skladu z rajonizacijo in perspektivnim razvojem kombinata. V zadnjem času pa se naši sodelavci — kmetje vedno pogosteje poslužujejo kreditov za nabavo raznih poljedelskih strojev, opreme in orodja. Razpoložljiva kreditna sredstva kot edini vir kreditiranja kmetijske proizvodnje pa hitro kopnijo. V interesu proizvajalcev samih je, da hranilne vloge po obratih obdržijo vsaj take kot so, če jih že ne povečujejo.

Posojila odobrava na podlagi prošnje komisija za trajno gospodarsko sodelovanje s kmetovalci na svojih sejah. Jamstvo za posojila je menično s poroki, lahko samo osebno ali pa vknjiž-

ba na nepremičnine ali zastava premičnega premoženja.

Se še najdejo primeri, ko posamezniki nalagajo svoje vloge po drugih denarnih zavodih in poštah, kjer kmetovalcem dvig kredita ni mogoč. Sebi nič ne škodijo in ne koristijo, ker so obrestne mere povsod enako visoke. Škodijo pa svojim sosaščanom, ki ne morejo zaradi druge naloženega kapitala koristiti kreditov pri hranilno kreditnih službah na naših obratih v taki višini, kot bi lahko.

Obrestna mera za hranilne vloge je 5%. Če je hranilna vloga vezana na odpovedni rok 1 leta, se obrestna mera poveča na 5,5%, na odpovedni rok 2 leti pa 6%. Za posojila je enotna obrestna mera 7%.

Tako kot povsod, je tudi pri nas tajnost hranilnih vlog zagamčena in so zato odgovorni vsi organi upravljanja, kakor tudi delavci in uslužbenci, ki opravljajo posle v hranilno kreditnem poslovanju.

Vlagajte in hranite denar pri naših hranilno-kreditnih službah

Nabirajmo gozdne sadeže

Skoraj ne poznamo proizvoda, do katerega bi lahko prišli tako poceni kot do gozdnih sadežev. Povrhu tega lahko to delo opravljajo otroci, žene in starejši ljudje. Vsi ti sadeži so predvsem izvozno blago, ki prinašajo dragocene devize.

Nahajamo se v sezoni nabiranja in odkupa borovnic, lisičk, ribeza, malin, zdravilnih zelišč in drugih gozdnih sadežev. Zato želim s tem opozoriti vse zainteresirane, da ne zamudijo prilike, ker bo tudi letos kmetijski kombinat po svojih odkupnih zbiralnicah odkupoval vse količine po najvišjih možnih cenah, in sicer:

borovnice I. vrstne po 150 din za kg
borovnice II. vrstne po 100 din za kg

lisičke I. vrstne (do 3 cm ϕ) po 180 din za kg
lisičke II. vrstne (nad 3 cm ϕ) po 160 din za kg

ribez I. po 200 din za kg
ribez II. po 150 din za kg

ter zdravilna zelišča po dnevnih odkupnih cenah.
Ne zamudite prilike in lepega dodatnega dohodka!

VPISI KMETIJSKIH ŠOL

V šolskem letu 1965/66 bodo vpisale naslednje srednje in poklicne šole:

Kmetijska srednja šola Maribor,
Kmetijska srednja šola v Rakičanu,
Kmetijska srednja šola Grm pri Novem mestu,
Šola za živinorejsko veterinarske tehnike v Ljubljani,
Srednja kmetijska šola — oddelek za odrasle — Medlog,
Vinarsko sadjarska šola Svecina,
Mlekarsko poklicna šola Kranj,
Kmetijsko živinorejska šola Poljče,
Vrtnarska šola Celje — Medlog,
Poljedelsko — živinorejska šola Turnišče pri Ptuj,
Živinorejska šola Šentjur pri Celju,
Poljedelsko-hmeljarska šola Celje — Medlog,
Sadjarska šola Krško,
Kmetijska strojna šola Maribor,
Šola za kmetijske proizvajalce Šentjur.

Pogoje vpisa na katerokoli teh šol, stroške prehrane in bivanja v internatu vam posreduje kadrovsko-socialna služba na upravi KK Zalec.

V SPOMIN

UMRLI SO:

Rančigaj Anton — kooperant iz Ojstriške vasi,
Blatnik Franc — kooperant iz Miklavža pri Taboru.

Sosedom je še živ spomin na lansko zlato poroko Laznikovega strica Joža. Dolgo in mučno pot je prehodil v 82. letih. Trpel je v prvi in drugi svetovni vojni. Slednja pa mu je pobrala najstarejšega od devetih otrok, sina Ivana.

Ze njegov oče je spoznal veliko ljubezen Joža do slovenske zemlje in kmečkega dela, zato ga je obdržal na kmetiji. Kmalu se je oženil in se preselil na svoj novi dom v Gomilsko. Tu je kot eden prvih hmeljarjev delal in uspešno kmetoval vse do dne, ko je moral v posteljo, iz katere ni več vstal. Umrl je 22. maja in za sabo pustil nezaceljivo vrzel.

Turnšek Jože — Pekov Pepi — iz Ločice pri Polzeli.

Tavčar Tone

Srečanje z Abrahamom

V juniju je bilo v Hmezadu majhno slavlje. Njihov nekdanji računovodja in sedanji šef finančno-komercialnega sektorja tov. Lojze TUSNIK je obhajal 50-letnico življenja in 15-letnico trdega dela v tem kolektivu.

Poleg svoje zahtevne poklicne dolžnosti je še predsednik komisije za družbeni standard delavcev. Počitniški domovi in razporejanje delavcev po njih pa je njegov konjiček.

Pri njegovem delu in konjičku mu želimo obilo uspeha in zadovoljstva. Za življenjski praznik pa kličemo: »Lojze, še na mnoga leta!«

Razgovor s kooperanti

Skozi deževne oblake je kukalo sonce, dež pa je v debelih kapljah bil ob prepojeno zemljo, ko sem vedril v Arji vasi in jo nato mahnil proti Rušam h Kramarjevemu Jožu.

Cez dvorišče od hleva je prišla Joževa mati.

»Dober dan, kaj bo z vremenom?« jo nagovorim.

»Jezus, Jezus, kar dež, sam dež! Kdaj bomo pa delali? Hmelj ne raste nikamor, silažna koruza je bila ta čas do kolena, sedaj je komaj vzknila vsa rumena, pa zidarji so dragi, sadja ne bo, davki so visoki, kure toliko pojejo...«

»Kje je pa Joža, je doma?«

»Glejte ga, tamle prihaja!«

Povedal sem mu uvodoma, da sem od Hmeljarja — glasila kombinata — in si želim ogledati hlev in se pogovoriti o delu in težavah. Z veseljem je pristal na mojo prošnjo. Kljub temu, da ima hlev že skoraj dograjen, se je opravičeval, ker ni vse tako, kot mora biti. Hlev je res zgrajen po sodobnih načelih in potrebah za rejo krav molznic, v katero se namerava postopoma preusmeriti. Sedaj ima v hlevu 14 pitancev, 3 krave in 2 breji telici. Urejuje še drugi hlev. V njem bo imel na eni strani svinjake za okrog 30 svinj, na drugi strani pa stojišča za teleta in pitance. Pravi, da si bo zarod, v kolikor bo mogoče, vzrejal sam. V jamo za silos, ki jo ima pod napuščem, mu je vdrla voda in jo bo moral izčrpati, jamo pa zaliti. Tu bo treba poglobiti dvorišče zaradi lažjega dovoza, tam

urediti gnojišče, pripraviti strojno lopo za kosilnico, ki jo je zaradi deževja komaj preizkusil sedaj, ko bi moral imeti vse pokošeno.

»Ni žene, nesla je mleko v zbiralnico, so pa kar mama molo narezali«, me je povabil.

Domač kruh, solzeča se salama in jabolčnik so mi teknil.

Govor je tekkel še o slabosti obetajoči letini hmelja, staranju trave na travnikih, o kmečkem zavarovanju in računovodstvu, o svetovni in vaški politiki in še o marsičem.

Povabili so me, naj se oglasim takrat, ko bo urejeno dvorišče in hlev poln krav.

V Prekopi sta se Ivan Brišnik in Janko Šporin ob mojem prihodu mrzlično odpravljala na traktorski izpit v Celje.

S traktorjem Steyer 18, ki jima ga je dal v uporabo obrat KK Vransko, še nista veliko delala. Šporin je skultiviral hmelj in sedaj montiral kosilnico. Kupila sta nov akumulator, ker je prejšnji dotrajal. S traktorjem sta zadovoljna.

Brišnikov Ivan mi je pokazal

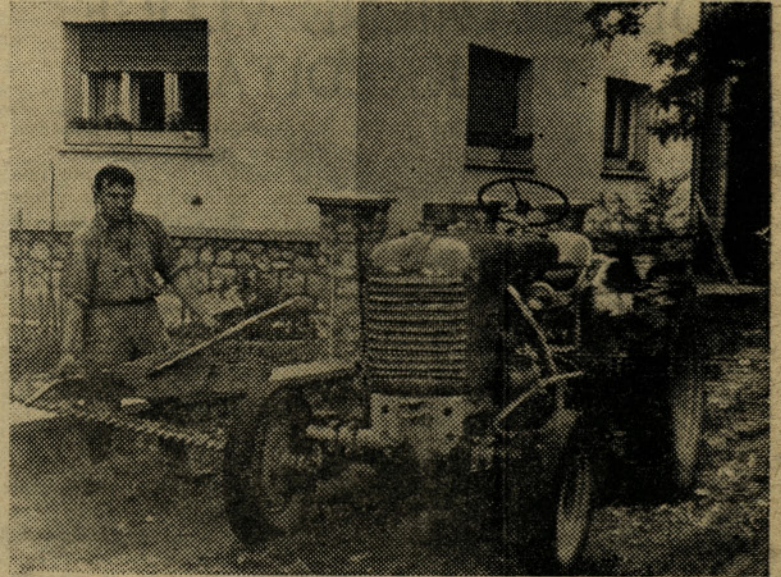
sodobno urejen svetel hlev. »To vmesno steno bom vrgel ven, podaljšal jasli, prestavil svinjake, uredil zunanost hleva. Je še dela!«, je dejal. Postopoma se preusmerja v rejo krav molznic. Oddal je že nad 10.000 l mleka.

Pri izpitu sem jima zaželel poleg znanja še srečo.

Kronovškovega Francija v Topovljah sem zalotil pri popraviljanju kosilnice na traktorju. Potarnal mi je seveda zaradi vremena: »Košnjo bi si lahko lepo razdelili, tako bo pa vse na kupu«, je zaskrbljeno pripomnil. Tu jih je kar pet na enega: pet kooperantov na en traktor. Traktor dela po prioritetni vrsti del — tista dela, ki so najnujnejša v kmetijski proizvodnji. Franci pravi, da bo treba kmalu dati kmetom več traktorjev, ker si brez njih sploh ne more več zamišljati dela na kmetiji.

Temni oblaki izza Dobrovelj so obetali skorajšen in nepotreben dež. Poslovil sem se, a prepozno. Dež me je ujel in pošteno namočil.

Urednik

Kronovšekov Franci montira kosilnico

UGANI - SPOROČI!

Katera stavba Kmetijskega kombinata in v katerem kraju ima to fresko?

Rešitev iz prejšnje številke. Freska je na domu KK v Preboldu.

Sreča je bila naklonjena pri žrebanju 126 poslanih pravnih rešitev tov. VIRANT Ivanu iz Trnave 18, ki prejme 1.000 din po pošti. ČESTITAMO!

RESITEV PREJSNJE KRIZANKE

Vodoravno: 1. Dobrovlje, 10. Osaka, 11. ion, 12. Bar, 15. Zinka, 15. tlaka, 17. ruta, 18. ho, 19. obara, 22. ERNUS, 25. prt. Navpično: 1. Dober de, 2. osa, 3. bariton, 4. RK, 5. oaza, 7. lina, 8. jok, 9. enakost, 14. Ikar, 16. tabu, 20. as, 21. AP.

Popravki:

V potopisu inž. Borisa Skaline »S poti po severni Italiji« se v drugem stolpcu zgoraj glasi stavek: Vsi novi objekti na tem dvorišču so stali 450.000 lir na govedo.